

U r j a l a n   p i t ä j ä n   k i i n t e ä t
m u i n a i s j ä ä n n ö k s e t

L u e t e l l u t   k e s ä l l ä   1 9 5 4

A n n a - L i i s a   H i r v i l u o t o .

Urjalan Historian Toimikunnan lahjoittamien varojen turvin allekirjoittanut on suorittanut Urjalan pitäjän kiinteiden muinaisjäännösten luetteloinnin kesä-heinäkuussa 1954. Työnskentelyolosuhteet paikkakunnalla olivat parhaat mahdolliset pitäjäläisten monipuolisen avun ja neuvojen ansiosta, mikä luonnollisesti oli aivan ensiarvoista tämänlaatuisessa työssä. Tästä huolimatta ei luetteloinnin tulos muodostunut täysin onnistuneeksi, sillä ei läheskään kaikkien esineiden löytöpaikkaa ole voitu selvittää. Näin oli varsinkin laita lukuisten vuosisadan vaihteessa Kansallismuseoon saapuneiden kivikauden esineiden, jotka olisivat saattaneet olla päinvastaisessa tapauksessa mielenkiintoisia viitteitä esihistoriallisista asuinpaikoista. Urjalalainen vanhapolvi on kuitenkin siinä määrin harventunut, että 50-60 vuoden takaiset tapahtumat ovat jo täysin jääneet unohduksiin. Ikäviä ilmiöitä olivat edelleen eräillä paikoin tuhotut rautakautiset rauniot. Toivottavasti vastaisuudessa vaalitaan noita arvokkaita muistomerkkejä samalla asianharrastuksella, joka ilmeni paikkakuntalaisissa, ollessani siellä viime kesänä. Heitä haluaisin lopuksi yhteisesti kiittää sekä erikoisesti Urjalan Historian Toimikunnan puheenjohtajaa, opettaja Tammistoa sekä Arvo Kytölää monipuolisesta avusta ja opastuksesta.

Helsingissä 6.3. - 1955

Anna-Liisa Hirviluoto

Anna-Liisa Hirviluoto

SISÄLLYSLUETTELO.

1.	Kirjallisuutta	siv.	2
2.	Karttojen selitykset	"	3
3.	Kivikautiset asuinpaikat	"	4
4.	Kivikautiset irtolöydöt	"	10
5.	Rautakautiset kalmistot	"	25
6.	Rautakautiset irtolöydöt	"	52
7.	Vartiovuoret	"	55
8.	Uhri- tai kulttipaikat	"	56
9.	Pitäjän muinaisuuteen liittyviä tarinoita.	"	58

1. Kirjallisuutta.

Suomen museo 1913

Suom. ugrl.-seuran toimituksia LII, Jaakkola,
Pakanallisiin kulttitarkoituksiin vihityistä maista.

2. Karttojen selitykset.

Liitteenä Urjalan pitäjän kiinteiden muinaisjäännösten luetteluun on mukana seuraavat kartat:

1. Urjalan pitäjän kartta mittakaavassa: 1:20000
(karttaliitteet: I_a; I_b, I_c).
2. Venäläinen topografinen kartta mittakaavassa 1:42000,
(karttaliitteet: II_a, II_b, II_c, II_d).

Kartoissa mainittuja korkeuslukuja ei seuraavassa otettu huomioon, koska ne suurimmaksi osaksi ovat osoittautuneet virheellisiksi.

3. Jäljennös Suomen taloudellisesta kartasta mittakaavassa 1:100000, karttaliite III.
4. Ilmavalokuvat Huhdin, Salmen, Laukeelan ja Urjalan kylistä mittakaavassa 1:10000
(karttaliitteet IV_a, IV_b, IV_c, IV_d).

Kartoissa on käytetty seuraavia merkintöjä:

- kivikautinen asuinpaikka
- mahdollinen kivikautinen asuinpaikka
- rautakautinen kalmisto
- mahdollinen rautakautinen kalmisto
- vartiovuori
- Uhri - tai kulttipaikka
- kivikautinen irtolöytö
- rautakautinen irtolöytö.

K i v i k a u t i s e t   a s u i n p a i k a t .

Urjalan monet järvet ja niiden läheisyydessä kohoavat hiekkasten harjujen rinteet ovat tarjonneet suotuisia paikkoja kivikautiselle asutukselle. Merkittävin todistus siitä on entisen Vanhanjärven itäpohjukkaan keskittynyt kampakeraamisten asutuspaikkojen rykelmä. Muut (mahdolliset) asuinpaikat sijaitsevat pääasiassa pitäjän kaakkoisosassa, Kokkojärveen liittyvien vesistöjen ympärillä.

1. H U H T I , Palomäki

Omist. nti Bertta Valonen , os. Urjala as.

Aikaisemmat löydöt: KM 6319:1-4; KM 6355:1-69; KM 7957:1-4;
KM 7601:19; KM 8691:1-3; KM 8225:1-2; KM 9217:1-5; KM 9246;
KM 9578:1-6. Lisäksi stipendimatkalta mukana tuodut esineet
KM 13449:1-9.

Ks. toht. Pälsin artikkelia Suomen Museossa 1913.

Asuinpaikka sijaitsee nykyään kuivatun Vanhanjärven itäisen pohjukan pohjoispuolella, NW-SE suunnassa kulkevan Pakanaharju-Palomäen etelärinteellä. Sen keskusalue on toht. Pälsin tutkimusten mukaan Valosen asunnon länsipuolella olevan perunamaan kohdalla. Myöhempien löytöjen perusteella voi olettaa asuin-

paikan jatkuvan ainakin mainitusta kohdasta itäänpäin. Mukanani tuomat esineet on löydetty seuraavista paikoista; saviastianpalaset päärakennuksen takana olevasta kukkamaasta, muutama metri perunamaasta itään; liuskepalanen päärakennuksen edestä olevasta kukkamaasta sekä kolme pientä taltan teelmää perunapellosta. Kaikki esineet olivat tulleet esiin maatoissa n. 35-40 cm:n syvyydestä. Maasto on hiekkaista, etelänpuoleista entiseen järvenrantaan viettävää rinnettä, 108 m.y.mp. sekä 6-80 m entisen Vanhanjärven pintaa ylempänä.

Karttaliitteet I_a, II_a, III, IV_a. Valokuvaliite 1.

2.

H u h t i, Veili.

Omist. mv. F.J. Veili; os. Urjala Huhti, Veili.

Aikaisemmat löydöt: KM 9188:1-3; KM 8367:1-3; KM 7601:1-4; KM 11704; HM 1182:5-7. Lisäksi stipendimatalla mukana tuodut esineet: KM 13448:1-3.

Edellämainitut esineet, pääasiassa alkeellisia, huonosti hiottuja kivikirveitä, on löydetty nykyään kuivatun Vanhanjärven kaakkoispuolelta, siihen laskevan Kokkojen uoman koillisrinteellä olevasta ruispellosta. Mv. Veili on havainnut ruispellon yläpäässä useammassa kerroksessa nokista kiveystä n. 35 cm:n syvyydessä. Samalta kohdalta on suureksi osaksi saatu myös edellämainitut löydöt. Maasto on loivasti lounaaseen viettävää hiekkapohjaista rinnettä, suunnilleen samalla korkeudella kuin Palomäen asuinpaikka.

Karttaliitteet I_a, II_a, III, IV_a.

2. H u h t i , Veili,

Omist. mv. F.J. Veili, os. Urjala, Huhti.

Aikaisemmat löydöt: KM 9295:1-3.

N. 150 m Palomäen asuinpaikasta etelään, nykyään kuivatun Vanhanjärven itäisessä pohjukassa on Veilin entisellä perunamaalla mahdollinen asuin- tai kiviesineiden tekopaikka. Mv. Veili sanoi löytäneensä sieltä edellämainittujen esineiden lisäksi runsaasti kivi-iskoksia ja kiviesineiden teelmiä (eivät ole tallessa). Paikka on puutonta, entisen Kukkuramäen läntistä lievetä, aikoinaan varmasti aivan järven ranta.

Karttaliitteet I_a, II_a, III, IV_a, valokuva-liite 1.

3. P e r h o , K-. Laineen tila.

Omist. Kalle Laine ,os. Urjala, Perho.

Aikaisemmat löydöt: KM 11928:1-5.

Kalle Laineen ^{ny} Uudistilan asunnon perustuksista on löydetty esineistöä (mm. nuorakeramiikkaa), jotka viittaavat asuinpaikan (tai mahd. vasarakirveskautinen hauta?) olemassaoloon. Paikalla käydessäni havaitsin talon itä- ja pohjoispuolella olevassa maaleikkauksessa tummaa sekä punaista maata n. 30 cm:n syvyydessä. Löytöpaikka on korkean hiekkaisen mäen havupuuta kasvavaa kaakkoislievettä, n. 1-2 km Uurtaan järvestä koilliseen sekä siihen laskevan Uperonjoen Sillanpään kosken länsipuolella.

Karttaliitteet II_a, III.

Valkkio

4. H a k o l a h t i , Hannun tila.

Omist. mv. Kalle Hannu, os. Urjala Hakolahti.

Aikaisemmat löydöt: Urjalan Hakolahden kansakoulu (kivikirves, tasataltta, kaitataltta).

Asuinpaikka sijaitsee Uurtaan järvestä n. $1\frac{1}{2}$ km etelään, hiekkaisen mäen pohjoisliepeellä, Hannun päärakennuksesta n. 20 m luoteeseen. Totesin siellä perunamaan vieressä hiekkakuopan seinämässä nokista kiveystä n. 30-40 cm:n syvyydessä 2 metrin leveydellä. Perunamaasta ovat löytyneet edellämainitut kivitaltta ja oikokirves. Tasataltta on saatu saman mäen rinteeltä. Ojapelto nimisestä paikasta aivan metsänreunasta, perunamaasta n. 100-80 m etelään. Maasto on nykyään viljelyksen alaisena, hiekaista pohjoiseen viettävää mäenrinnettä. Hannuntilalta n. 100 m länteen virtaa läpi viljelysaukean pieni joki tai oja Kokkojärveen.

Karttaliitteet II_a, III.

5. K o k o n k l. I s o t a l o, Rantamäki.

Omist. mv. Isotalo, os. Urjala, Kokko.

Aikaisemmat löydöt: KM 2252:25

(Esineen sanotaan löydetyn Isontalon maalta, Kokkojärven pohjoisrannalta. Nähtävästi on kyseessä Rantamäki).

Mahdollinen asuinpaikka sijaitsee Kokkojärven lounaispään pohjoisrannalla. Olettamus perustuu mv. Martti Tuomalan antamaan

tietoon, jonka mukaan hän olisi löytänyt mainitun laidunaukean keskustasta palaneita kivikerroksia kyntötöissä. Maasto on ylävää, nurmikkoista hiekkapohjaista mäkeä.

Karttaliitteet II_a, III.

Leikkikangas, Suvi-Grouvi.

Omist. mv. Reino Tuominen, os. Urjala Leikkikangas.

Aikaisemmat löydöt: KM 6461:1; KM 13698⁸⁹:8.

Nuutajärvestä etelään lähellä Humppilan rajaa, valtamaantien luoteispuolella sijaitsevan Suvi-Grouvin tilan talon perustuksista löydettiin viime kesänä n. 40 cm:n syvyydestä n. 30 cm:n paksuinen nokikerros. Aivan asunnon eteläpuolella on Pirtinpäänpelto niminen maakaistale, josta talon asukkaat muistelevat löydetyin kivitaltan (KM 6461:1). Edelleen arveli talon emäntä tilan alueelta löydetyin kovasimen osan (KM 13698⁸⁹), joka oli luovutettu Jalmari Matiston kokoelmiin. Maasto on erittäin ylävää moreenimäkeä. Paikan pohjois-sivustalla kohoaa korkea mäki ja siitä n. 1 km etelään virtaa Koijoki.

Karttaliitteet II_b, III.

Urjalankl. Saarikko

Omist. mv. Samuli Ahonen.

Aikaisemmat löydöt: KM 9049, iso olkapääkirves.

Kortesjärven pohjoispään länsisivustalla kohoaa alavasta niittymaisemasta lehtipuuta kasvava saareke, jonka keskusta

rakennetun talon perustuksista Väinö Anttila löysi n. 50 cm:n syvyydestä ison olkapääkirveen. Hän mainitsi paikalla havainneensa nokea ja kiveystä. Maalaadun hän sanoi Saarikossa olevan kovaa moreenia. Saarikon pohjoispuolella virtaa pieni joki Korttesjärveen . Paikan ympäristö on alavaa maastoa, nähtävästi entistä järven pohjaa.

Karttaliitteet II_c, III

K i v i k a u t i s i a   irtolöytöjä.

Seuraavassa on lueteltu runsaasti esineitä, jotka löytöpaikkansa luonnonolosuhteiden perusteella saattavat hyvinkin kuulua asuinpaikkalöytöihin, joita ei tarpeellisten todisteiden puuttuessa voi varmuudella sellaiseksi osoittaa.

Laukeela

8.

KM 9295:4, pitkittäin hangattu hioinkivi.

Esineen löysi mv. F. Veili entisen Vanhanjärven luoteisrannalta Seppälän talon vasikkahaasta aivan rantaviivan kohdalta maanpinnalta. Paikka on alavaa, hiekaista laidunmaata.

Karttaliitteet I_a, II_a, III, IV_b, valokuva-liite 3.

KM 2252:24, (²vasarakirveen katkelma.

Edellämämainitun esineen sanotaan löydetyn Laukeelan Pykälämmen rannalta. Tarkempia löytöjä ei ole. Paikka on Rutajärvestä n. 2 - 3 km kaakkoon, Nuutajärvelle vievän tien vasemmalle puolella. Kyseessä oleva lampi on 20-30 m pitkä ja siitä laskee oja Rutajärveen halki alavan viljelysmaiseman. Vain läntisellä ja eteläisellä reunustalla kohoavat jyrkät kalliot, muuten ovat rannat tasaista peltoa, nähtävästi entistä järven pohjaa. Mv. Pykälä kertoi havainneensa lammen eteläisellä rannalla n. 1 - 1½ m:n syvyydellä nuotionpohjan (halkaisija 1 m). Edelleen hän mainitsi löytäneensä lammen rannalta verkonpainoja n. 1-1½ m:n syvyydestä (eivät ole tallessa). Maasto ei vaikuta sovelialta kivikautiseksi asuinpaikaksi, mutta väliaikaisen lei-

riytymispaikan voisi olettaa siellä olleen. Pykälampi on merkitty karttaliitteisiin I, II_b.

Lindellin kokoelmat, oikokirves.

Esine on löydetty aivan Nuutajärvelle vievän tien vasemmalta puolelta Laukeelan, Ihamäen Lähdeniitystä. Muita löytöjä ei ole. Mainittu paikka on lehtipuuta kasvava maakaistale pienen mäenkumpareen itäisellä liepeellä. Sen keskustassa olevasta lähteestä virtaa puro samalle viljelysaukealle, jonka itäisessä pohjukassa sijaitsee edellämainittu Pykälampi. Lähdeniitty on merkitty karttaliitteisiin I, II_b.

- 9
1. KM 8725, tasataltta
  2. KM 8729, -"-
  3. KM 8732, -"-
  4. KM 8733, poikkikirves
  5. KM 8734, kourutalтта.

Edellämainitut esineet on löydetty Laukeelan Kolkajoen Karjukoskesta sulun alapuolelta joen uoma perattaessa. Ks. ohien piirrettyä karttaa.

Karttaliitteet I_a, II_b, III, IV_b.

Mv. Lanakorpi kertoi löytäneensä samoilta paikoin kuin edellämainitut esineet puunuijan. Se oli tehty puun haarukasta hyvin tylsällä aseella. Varren pää oli tasoitettu polttamalla.

HM 344:5

Esineen on löytänyt Bernhard Pouru. Tarkempia löytötietoja ei ole.

KM 3059:10, kourutaltta.

Edellämainittu esine on lähetetty Kansallismuseoon 1895, löytöpaikaksi mainitaan Kankaanpään rusthollin Heinolan talon maa. Tarkempia löytötietoja ei ole olemassa.

Salmen kl. KM 13103, poikkikirves.

10.

Edellämainittu esine on löydetty nykyään kuivatun Vanhanjärven pohjoispuolelta Salmen kl:n, Lähdin talon ruispellosta kyntötöissä. Paikka on alavaa, hiekkapohjaista rinnettä, nähtävästi entisen järven rantaa tai pohjaa. Mitään erikoista löytäjä ei ollut paikalla havainnut.

Karttaliitteet I_a, II_a, III, IV_a, valokuvaliite 5.

11.

KM 11880:1, oikokirves.

Oikokirveen löytöpaikka on Salmen kl:n Härmän tl:n luoteispuolella sijaitseva vasikkahaka. Mitään poikkeuksellaista ei löytäjä ollut paikalla havainnut. Maasto on kivikkoista lehtimetsää kasvavaa, korkeaa mäkeä.

Karttaliitteet I_a, II_a, III, IV_b.

12.

KM 11880:2, nelisivuinen kirves.

Esine löytyi nykyään kuivatun Vanhanjärven eteläpuolelta, Salmen kylän, Härmän tl:n navetan eteläreunus-

talla olevasta viljapellosta kyntötöissä. Mitään erikoista ei paikalla oltu havaittu. Maasto on pienen laakson pohjoisrinnettä, jonka alapuolella virtaa oja Kolkanjokeen.

Karttaliitteet I_a, II_a, III, IV_b.

KM 5360:3, oikokirves.

S a l m e n k l : n P a a v o l a n t l : n Isostaniitystä sanotaan löydetyn edellämainitun esineen, n. 80 cm:n syvyydestä. Löytöjä ei ollut enää tavattavissa. Isoniitty sijaitsee Turku-Toijalan rautatien länsipuolella, muutama kilometri H a k k i l a n joesta etelään. Maasto on alavaa, melko korkeaa niittyä. Isoniitty on merkitty karttaliitteisiin I_a, II_a.

KM 2066:136, oikotaltta.

Esine on löydetty S a l m e n k l : n, P a a v o l a n talon maalta. Tarkempia löytötietoja ei ole. Saapunut Kansallismuseoon 1881.

KM 2066:134, tasataltta.

Löytöpaikaksi mainitaan S a l m e n k l : n S u o l a n i e - m i . Esine on saapunut Kansallismuseoon 1881. Nykyään ei kukaan Suolaniemen asukkaista tiedä asiasta mitään. Mainittu paikka on Turku-Toijalan radan itäpuolella, Hakkilan joesta n. 1 km etelään, korkeaa mäkimaata. Suolaniemi on merkitty karttaliitteeseen II_a.

KM 2102:268, kaksoistaltoa.

Esineen löytöpaikaksi mainitaan Salmen kl., Hopeaniemi.
Tarkempia löytötietoja ei ole.

Salmenkl:n Nissin torpasta sanotaan löydetyn 1896 "ukko-
sen vaaja" kallionkolosta. Tarkempaa tietoa esineestä ei ole.

Huhti.

same KM ~~3214~~, kourutaltoa

KM 3214:1, kourutaltoa

KM 2572:398, tasataltoa

KM 2572:395, kourutaltan teräpuolisko.

Edellämainitut esineet on lähetetty Kansallismuseoon
vuosisadan vaihteessa. Löytöpaikaksi mainitaan H u h d i n
Heikkilän talon torpparin pelto, joka kuuluu nykyisiin
Veilin viljelyksiin. Tarkempia löytötietoja ei ole.

KM 13447:1 , pieni tasataltoa

KM 13447:2 , kivikirves.

Esineet on löytänyt Jaakko Veilin isä asuntonsa edessä
olevasta perunapellosta vuosisadan vaihteessa. Muita löytötie-
toja ei ole. Paikka on hiekkaista mäkeä ja sijaitsee Huhdin
kylässä Vanhanjärven itäpohjukassa suunnilleen Palomäen ja
F.J. Veilin asunnon välillä.

1. KM 13388:2, saviastianpaloja
KM 13388:1, epäsäännöllinen kivi, jossa on molemmin puolin
kuoppa.

Löytäjä, Voitto Valonen ei ollut enään tavattavissa, mutta hänen sisarensa muistelee esineen löydetyn Valosen asunon takana olevasta perunamaasta. Paikka on aivan H u h d i n k l : n P a l o m ä e n laella, Poriin vievän valtamaan tien pohjoispuolella. Mikäli nti Valosen arvelu pitää paikkansa saattaisi siis Palomäellä olla myös toinen asuinpaikka, joka sijaitsisi n. 100-120 m. Bertta Valosen talon vierestä olevasta asuinpaikasta pohjoiseen.

Karttaliitteet I_a, II_a, III, IV_b.

Urjalan kl. KM 2252:26, paksu tasataltta.

Esineen löytöpaikaksi mainitaan U r j a l a n k l : n K o p p a l a n talon tonttialue. Löytäjä ei ollut enään tavattavissa. Koppalan talo on aikoinaan sijainnut aivan Urjalan joen rannassa, sillankorvassa, Helsinki-Pori valtamaan tien pohjoispuolella. Maasto on melko alavaa, hiekkaista joen rantaa. Koppalan talon tontti on merkitty karttaan I_b.

KM 13334 , primitiivinen kirves (katkelma).

U r j a l a n k l : n, H a l l a k o r v e n T h i l m a - n i n pellosta sanotaan löydetyn edellämäinitun esineen maatoissa 1930. Löytäjä ei ollut enään tavattavissa. Thilmanin pelto on alavaa, suomaista maastoa. Paikka on merkitty karttaliitteeseen II_c.

KM 7276:1-2, pohjalainen kirves, veneenmuotoinen vasarakirves.

Esineet ovat löytyneet Rutajärvestä olevasta Vohlin saaresta. Tarkempia löytötietoja ei ole.

KM 3019:3, vasarakirveen katkelma.

Esine on löydetty Korttesjärven länsipuolella olevan Urjalan kl:n Yntälän talon maalta. Tarkempia löytötietoja ei ole.

KM 2252:20, vasarakirveen teräpuolisko.

Esine on löydetty Urjalan kl:n Yntälän talon maalta. Tarkempia löytötietoja ei ole.

KM 2572:396, tasataltan teräpuolisko.

Löytöpaikaksi mainitaan Urjalan kl:n, Häihälän talon maa. Löytäjä ei ollut enään tavattavissa.

KM 6355:70, iskukivi.

Löytäjä Kalle Ekqvist on muistellut esineen löydetyn Urjalan kl:n Kukkuranmäestä. Tarkempia tietoja löytöolosuhteista ei ole olemassa.

Haritun kansakoulu, pallonuija.

13. Frans Järvenpää on löytänyt edellämainitun esineen Urjalan kylästä, Valajärven pohjoispuolella sijaitsevasta pellosaan aivan läheltä rantaa (n. 5-6 m vedenrajasta. Maanlaatu

on kovaa soraa. Pienen viljelyskaistaleen ympärillä kasvaa sekametsää.

Karttaliite I_b, II_b, III.

Haritun kansakoulu, kourutaltilta.

Edellämainittu esine on löydetty Urjalankl:n, Haritun, Kankaanpään ^{navetan} itäpuolelta. Löytöpaikka on soraharjun koillista lievettä. Mitään erikoista eivät löytäjät olleet siellä havainneet. Sen alapuolella virtaa Jalasjoesta laskeva Haritun oja. Kankaanpään talo sijaitsee n. 1-1½ km Valajärvestä itään, Haritun viljelysaukean eteläisellä sivustalla.

Karttaliitteet I_b, II_b, III.

Haritun kansakoulu, kourutaltilta.

Esine on löydetty Haritun kansakoulun vieressä olevasta pellostasta. Paikka on hiekkaisen harjun läntistä rinnettä, Haritun viljelysaukean itäisessä pohjukassa. Mitään erikoista en paikalla havainnut.

Karttaliitteet I_b, II_b, III.

Valajärvi. KM 8112, tasataltilta.

13 Esine on löytynyt ojankaivuussa Valajärven luoteisrannalta Tiensuun maalta. Löytöpaikka on n. 100 m järven nykyisestä rannasta, hienoa hiekka-aluetta, vain noin 60-70 cm järven nykyistä pintaa ylempänä.

Karttaliitteet I_b, II_b, III.

13. KM 2066:133 hyvin hiottu oikotaltta.

Löydetty Valajärven T i e n s u u s t a . Tarkempia löytötietoja ei ole olemassa.

14. KM 6703:1-2, oikokirves, reikäkivi.

Esineet sanotaan löydetyn K r a n n i n talon perustuksista V a l a j ä r v e l t ä . Löytöpaikka on ^{Valajärven} /lounaispuolella ,
nurmista laidunmaata, n. 4 m Valajärven pintaa ylempänä.

Karttaliitteet I_b, II_b, III, valokuva liite 11

15. KM 13446 , pieni kivitaltta.

Esineen on löytänyt Väinö Lehti V a l a j ä r v e n Vuot s i k k o s u o l t a rakennustöissä 1954. Maasto on entistä suoaluetta. Karttaliite I_b.

Nuutajärvi. KM 3019:2 , vasarakirveen katkelma.

16

Edellämainittu esine on löytynyt N u u t a j ä r v e n kartanon vanhan pytingin paikalta. Maasto on Nuutajärveen laskeutuvaa, lehtoista etelänpuoleista rinnettä, n. 4,1 m Nuutajärven pinnan yläpuolella. Korkeus-suhteiltaan paikka olisi sopiva asuinpaikaksi. Löytäjä ei ollut enään tavattavissa.

Karttaliitteet I_b, II_b, III.

N. $1\frac{1}{2}$ km Nuutajärven kartanosta itään sanotaan löydetyn O j a n p e r ä nimisestä paikasta pari kivitalttaa, jotka eivät kuitenkaan ole tallessa.

Honkola HM 82:67 , kourutaltta
HM 82:67 , -"-
HM 82:67 , -"-
HM 82:67 , -"-
HM 82:67 , tasataltta
HM 82:67 , -"-
HM 82:68 , veneenmuotoinen vasarakirves
HM 82:67 , pohjalaisen kirveen puolisko
HM 82:67 , pieni lattea kirves
HM 82:67 , oikokirves
HM 82:67 , pohjalaisen kirveen katkelma.

Edellämainitut esineet on löydetty tämän vuosisadan alussa H o n k o l a n kartanon alueelta. Löytötietoja edellämainituista esineistä minun ei onnistunut ~~talteen~~ saada. Honkolan kartanon palveluksessa ollut Kraft niminen renki ~~mieshen-~~ ~~ki~~ttö kertoi aikoinaan löytäneensä Velkolan pelloilta, läheltä K o r t e s j ä r v e n rantaa kivisen kirveen, joka hänen ker- toman mukaan oli lähetetty museoon (mahdollisesti voi olla kysymyksessä edellämainittu esine HM 82:67, oikokirves). Esineen vieressä oli ollut pienet ihmisen käden muotoiset luut ja musta turkisinahka. Jouduttuaan ilman kanssa kosketuksiin ne hajosivat. Löytöpaikka on alavaa järven rantaa, joka vielä nykyisinkin tulva-aikoina on veden vallassa. Kysymyksessä on siis irtolöytö. Edelleen Kraft kertoi löytäneensä vasarakirveen edellämainitun esineen yläpuolella olevasta Velkolan harjusta. Kraft ei muista, minne esine on joutunut (olisikohan kysymys veneen-

muotoisesta vasarakirveestä HM 82:68?). Löytöpaikka on melko loiva, viljavaa, lounaanpuoleista rinnettä. Erittäin sovelias vasarakautiseksi asuinpaikaksi. Nykyään se on viljapeltona (ks. karttaliite IIc). Samoilta paikoilta kertoi opettaja Makkonen saaneensa ennen sotia hyvin hiotun liuskekivistä tehdyn taltan (ei ole tallessa).

Karttaliitteet I_a, II_c, III.

KM 3808, veneenmuotoinen vasarakirves.

Esine on löytynyt Honkolan kartanon Koirakalliion mäeltä, läheltä Kikurin järven rantaa maantietä tehdessä v. 1900. Löytäjä ei ollut enään tavattavissa. Kävin mainitulla Koirakalliolla ja totesin, että vanha maantie, jota tehdessä esine on löytynyt, kulkee pitkin Kikurin järven rantaa osittain halki kostean kuusimetsän ja kallioisen mäen. Maasto-olosuhteet ovat paikalla sellaiset, että löytöä on pidettävä hajalöytönä.

KM 3908:2, tasataltta.

Esine löytyi Honkolan kartanon alueelta, Hakosaarenmaasta, Pohjoisjärven rannalta, viime vuosisadan loppupuolelta. Löytöpaikasta ei ole tarkempaa tietoa. Hakosaaren maa on kokonaisuudessaan erittäin soista aluetta, jossa ei näytä olleen eikä olevan minkäänlaisia mahdollisuuksia asumiseen.

17
Kehro. V e s i l ä h d e n R i e h u n kansakoulu, kaksoiskirves, säde-
kiviliuskeesta .

Mv. Jalmari K o i v u l a on löytänyt edellämainitun esi-
neen K e h r o n k l : n , S e p p ä l ä n ^{tl:n} K u r j e n niitystä
n. 25 cm:n syvyydestä, n. 200 m joen rannasta ylöspäin. Löytöpaik-
ka on savipeltoa nykyään kuivatun K a n k u r i n järven rantaa.
Ollut varmasti aikoinaan järvenpohjana.

Karttaliitteet I_c , III.

V e s i l ä h d e n R i e h u n kansakoulu, hiottu kourutalтта.

Esineen löytöpaikaksi mainitaan Kurjensuonpelto. Saattaa
olla kysymys samasta paikasta kuin edellämainittu Kurjenniitty.
Muita löytötietoja ei ole olemassa.

KM 4322:1, sinertävästä kivistä tehty oikokirves .

Esineen sanotaan löydetyn K e h r o n k l : n L a u r i -
l a n , S a v i k o n p e r ä n pellostä 1903. Muita löytötietoja
ei ole olemassa. Mainittu Savikonperän pelto on nykyään kui-
vatun Kankurin järven kaakkoisrantaa. Pelto on alavaa ja ta-
saista maastoa ja sen etelä ja länsisivustalla kohoavat kalli-
oiset rinteet. Paikka ei tuntunut sovelialta kivikautiseksi
asuinpaikaksi. Karttaan n:ro I_c on merkitty Savikonperän pelto.

KM 2040:49, pieni kourutalтта.

Esine on löydetty 1880 K e h r o n kylästä. Muita löytötie-
toja ei ole.

KM 2040:50, leveä taltta.

Esine on löydetty 1880 K e h r o n kylästä . Muita löytötietoja ei ole .

Kamppari. KM 4128:1, tasataltta.

KM 2252:22, pyöreteräinen oikokirves .

Edellämainitut esineet on löydetty tämän vuosisadan alussa K a m p p a r i n kl:n K a m p p a r i n tl:n , ent. V i l p - p o l a n torpan pelloilta. Tarkempia löytötietoja ei ole. Mainitut pellot ovat alavan viljelysaukeaa jonkinverran ylös- päin kohoavalla reunalla, jonne asti sanotaan H a k k i l a n joen entisaikaan tulvineen. Vilppolan länsi ja pohjoispuolella kohoaa kuiva , hiekkainen mäki-alue , Vilppolan torpan alue on merkitty karttaan n:ro I_c.

Hakkila. HM 337:6, kivirenkaan osa.

Esine on löytynyt H a k k i l a n kylän hiekkakuopasta. Ei tarkempia löytötietoja.

Satakunnan museo 7061, poikkikirves.

Kokko. Esine on löytynyt K o k o n j ä r v e n itärannalta. Muita löytötietoja ei ole olemassa.

Urjalan , Välskilän kansakoulu, kivitaltta. (2 kpl.)

KM 12149, poikkikirves

: ~~kivitaltta~~.

Esineet ovat löytyneet K o k o n - j ä r v e s t ä V a n h a a n - j ä r v e e n laskevasta joesta, I k a a l a n k o s k e s t a ,

1899 perkaustöissä. Ikaalan koski on merkitty karttaliitteisiin.

KM 2066:135, vasarakirveen teräpuolisko.

Löytöpaikaksi mainitaan K o k o n kl:n, K r a a n i n talon maa. Esine on saapunut museoon 1881.

KM 3019:4, tuuran teräkatkelma.

Esine on löytynyt K o k o n kylästä J. Tuomaalan pellostä. Lähetetty Kansallismuseoon 1894. Tarkempia löytötietoja ei ole olemassa.

Hakolahti KM 12148, pyöreäteräinen oikokirves.

18 Mv. Martti Nisula löysi esineen H a k o l a h d e n kylän, Rasilan talon maalta peltoa äkeellä ajaessaan. Löytöpaikka on n. 150 m Kankaanpään talosta itään, pienellä kumpareella, jossa peltomullan alla on erittäin hienoa hietaa. Siitä ~~on~~ n. $\frac{1}{2}$ km itään ~~on~~ ^{virtaava joki} ~~joki~~ Kokkojärveen /sekä ~~on~~ n. 1 km samaan ilmansuuntaan Hannun kivikautinen asuinpaikka. Mitään erikoista ei löytökohdalta oltu havaittu.

Karttaliitteet II_a III.

KM 2252:23, kourutaltan katkelma.

Esine on löytynyt H a k o l a h d e n T o m u k o r v e n torpan mailta. Tarkempia löytötietoja ei ole olemassa.

KM 3214:2, litteä kirves.

Löytöpaikaksi mainitaan V ä l k k i l ä n kl:n Mattilan talon pelto. Esine on saapunut Kansallismuseoon 1896. Tarkempia löytötietoja ei ole olemassa.

Annula. KM 3654:1, tasataltta.

Esine on löydetty Annulan kylästä viime vuosisadan lopulla
Tarkempia löytötietoja ei ole olemassa.

Järvien KM 3654:2, tasataltta.

kl.

KM 3654:3, kourutalтта.

Edellämäinitut esineet on löydetty 1800-luvun lopulla
J ä r v i e n kylän, Kokkilan talon maalta. Tarkempia löytötie-
toja ei ole olemassa. Kokkilan talon pellot ovat K o k k i -
j ä r v e n eteläpuolella, erittäin ylävällä hiekkapohjaisella
rinteellä. Talo on merkitty karttaaliitteeseen II_a.

Perho. KM 2252:27, kivikirves.

Esineen löytöpaikaksi mainitaan P e r h o n kl, H u h d a n -
mäki / ^{Mäenpäällystän moisio, Alitalon maa} (n. 1 km Laineen löytöpaikasta länteen). Tarkempia löy-
tötietoja ei ole.

R a u t a k a u t i s e t k a l m i s t o t .

Urjalan rautakautiset kalmistot keskittyvät pitäjän länsiosissa olevien järvien, ensisijassa Rutajärven ja Vanhanjärven rannoille sekä osittain myös Nuutajärven-Valajärven tienoille. Kalmistojen tämänlaatuinen sijoittuminen on ymmärrettävää, kun ottaa huomioon, että pitäjän parhaat viljelysosuudet ja kalastuspaikat ovat olleet näillä seuduilla. Myöskin K o k k o järven kaunitt rannat näyttivät soveltuvilta rautakautiselle asutukselle joskaan sieltä ei ole todettu mitään siihen viittaavia merkkejä. Kaikki seuraavassa luetellut varmat kalmistot ovat laadultaan maanpäällisiä röykkiöhautoja. Yhtään polttokenttäkalmistoa tai ruumishautausminun ei onnistunut varmuudella todeta.

19. Laukeela, Kunnalliskoti.

Aikaisemmat löydöt KM 13213:1-6; 13219:1-26.

Ks. intendentti J. Leppäahon kaivauskertomusta top. ark:ssa.

Karttaliitteet I_a, II_a, III, IV_b, valokuvaliite 2.

20. Laukeela, Kuulaanmäki, Ali-Uotila.

Omist. mv. Niilo Nissi, os. Urjala Laukeela.

Aikaisemmat löydöt KM 13444:1-169.

Ks. yliopp. A.L. Hirviluodon kaivauskertomusta top. ark:ssa

Karttaliitteet I_a, II_a, III, IV_b, valokuvaliite 2.

Laukeela, Ali-Uotilan haka.

Omist. mv. Niilo Nissi, os. Urjala, Laukeela.

Entisen Vanhanjärven luoteispäässä, edellämainitun Kuulaanmäen länsipuolella on kymmenen rauniota käsittävä kumpuryhmä, joista ainakin eräät ovat varmoja rautakautisia hautoja. Maasto on loivaa etelään viettävää laidunta, jossa kasvaa paikotellen katajapensaita.

Karttaliitteet I_a, II_a, III, IV_b.

RAUNIO N° 1.

N. 50 m Kuulaanmäestä länteen kohoo tasaisesta maastosta pitkänomainen kumpare, jota peittää suureksi osaksi turvekerros. Reunoilla erottuvat selvät reunakivet ja jaloillaan saattaa tuntea nurmen alla tasaisen kiveyksen peittävän koko kumparetta. Tein keskustaan koekaivauksen, jonka tuloksena oli vahvaa nokimaata ensimmäisen ja toisen kivikerroksen välissä. Koko = 4,50 x 3 x 1½ m. Varma hauta.

Valokuvaliite 2.

RAUNIO N° 2.

Röykkiö n:ro 1:stä 20 m. länteen, samalla korkeudella, on edellisen kaltainen maansekainen kumpu. Vahvan turvekerroksen alta erottuu vain osittain kiveystä. Sen laella on erikoinen laivanmuotoinen (?) kivilatomus, joka on tehty suipoista pystykivistä. Koko = 6,5 x 4,90 x 1½ m. Varma hauta.

Valokuvaliite 3.

RAUNIO N° 3.

Edellisestä kummusta muutama metri itään on pieni maansekainen raunio. Koko = 2 x 1½ x ½ m. Mahdollinen hauta.

Valokuvaliite 4.

RAUNIO N° 4.

Röykkiö n:ro 2:sta n. 8¹⁵ m. lounaaseen kohoaa maansekainen kumpare. Neljän ison maakiven rajoittamalle /^{alueelle} on koottu pienempää kiveystä. Koko = 3 m x 2 m x 70 cm. Mahdollinen hauta.

RAUNIO N° 5.

Edellämainitusta rauniosta on 10-15 m. etelään aivan aidan vieressä on pyöreä epämääräinen kumpare. Keskellä seisovan maakiven ympärille on ladottu pienempää kiveystä ja maata. Halkaisija on 1 m. Mahdollinen hauta.

Valokuvaliite 4.

RAUNIO N° 6.

Röykkiö 5:stä n. 10 m luoteeseen Ali-Uotilan navetasta n. 150 m kaakkoon sekä Varaskalliosta n. 50 m etelään kohoaa alavasta maastosta maan ja kivensekainen soikea kumpu. Sitä peittää suureksi osaksi turvekerros, vain pohjoispäässä erottuu iso maakivi sekä keskustassa pienempiä kivenmukuloita. Koko = 4 m x 3,2 m x 80 cm. Vaikuttaa haudalta.

Valokuvaliite 3.

RAUNIO N° 7.

Ali-Uotilan navetasta n. ^{rungas} 100 m kaakkoon, aivan hakamaan pohjoisreunalla on soikea maansekainen kumpare. Sitä peittää suureksi osaksi turvekerros ja tuuheet katajapensaat. Vain päissä erottuu kookkaita kiviä. Koko on 4,5_m x 3,40 m x 90 cm. Vaikuttaa haudalta.

RAUNIO N° 8.

Edellämainitusta haudasta n. 10 m kaakkoon sijaitsee pienehkö kumpare . Se on suureksi osaksi turvekerroksen peittä-
mä, vain kookkaat reunakivet näkyvät. Koko = 2 m x 1,30 m x 60 cm.
Mahdollinen hauta.

RAUNIO N° 9.

Röykkiö 8:stä n. 15 m lounaaseen on hakamaan keskustassa epäsäännöllinen kumpu. Se on ladottu isojen kivien rajoittamalle alalle ja sitä peittää vahva turvekerros. Koko = $2,30 \text{ m} \times 1\frac{1}{2} \text{ m}$. Mahdollinen hauta.

Valokuvaliite 3.

L a u k e e l a , S e p p ä l ä , V a s i k k a h a k a .

Omist. mv. August N i s s i, os. U r j a l a, Laukeela, Seppälä.

Entisen Vanhanjärven luoteiskulmassa, Seppälän Vasikkahaan alueella on muutamia rautakautisilta haudoilta vaikuttavia kumpareita. Maasto on melko alavaa, jonkin verran koilliseen viettävää nurmikkorinnettä.

Karttaliitteet I_a, II_a, III, IV_b.

2/ RAUNIO N° 1

Seppälän talosta etelään kulkevan kylätien itäpuolella n. 6-8 m aidasta vasemmalle kohoaa alavasta laidunmaasta korkea,

pyöreä kumpare. Suuren kiviympyrän rajoittamalle alalle on ladottu säännöllisiin sisäkkäisiin kehiin pientä nyrkinkokoista kiveystä. Rakenne vaikuttaa erittäin säännölliseltä. (ks. oheenpiirrettyä karttaa). Kumpare on osittain turvekerroksen peittämä. Tein koekaivauksen keskustaan, jonka tuloksena oli vahvaa nokimaata n. 25 cm syvyydeltä, toisen ja kolmannen kivikerroksen alta. Raunion sisus näytti olevan rakennettu erittäin pienistä nyrkinkokoisista kivistä. Koko = 6,50 x 5,50 x 1½ m. Varma hauta. Valokuvaliite 4-5.

21. RAUNIO N° 2.

Saman haan koilliskulmassa on isojen kivien rajoittamalle alalle ladottu kumpare. Koekaivaus n. 20 cm:n syvyyteen muodostui tuloksettomaksi. Koko = 2,40 x 2,60 x ½ m. Saattaa olla vain peltoraunio, koska se sijaitsee aivan viljelysmaan vieressä.

21 RAUNIO N° 3.

Saman aitauksen keskustassa on puolipyöreä kumpare. Sitä peittää suureksi osaksi turvekerros. Vain siellä täällä erottuu pientä kiveystä.

22. RAUNIO N° 4.

Seppälän talosta etelään kulkevan kylätien länsipuolella on laakea kumpare. (vastapäätä raunio n:ro 1:stä) Mikäli on kyseessä hauta, on se nähtävästi ladottu kivikarikoon, samalla tavoin kuin kesällä 1953 Kunnalliskodin vieressä tutkittu kumpare. Suureksi osaksi sitä peittää turvekerros, joten on vaikea määritellä raunion rakennetta. Sen koko = 15 m x 17 m.

Mahdollinen hauta.

Valokuvaliite 5.

23.

S a l m e n kl. L ä h d i n tl.

Omist. Lauri J a a k k o l a , os. U r j a l a , S a l m i .

Aikaisemmat löydöt ^H KM 5360:2 (viikinkiaikainen miekka). Ks. Appelgren

Kivalon selontekoa top. ark:ssa.

Entisen Vanhanjärven pohjoispuolella, J o r d a n virran uomasta n. 10 m itään sijaitsee pieni kalliainen kumpare, jonka etelärinteeltä sanotaan löydetyn edellämainitun esineen. Tarkempia löytötietoja ei ole olemassa. Havaitsin kumpareen etelärinteellä kahden maakiven rajoittaman syvennyksen. Kuopan pohjalla oli pieniä kiviä ja n. 20 cm:n syvyydessä n. 10-15 cm:n paksuinen nokiviiru. (Ks. oheenpiirrettyä karttaa). Edelleen kiinnitti huomiotani kumpareen lounaiskulmassa pitkulainen kivirakennelma, joka mahdollisesti voisi olla rautakautinen hauta. Koko = 4 m x 2,30 m x 1½ m. (ks. oheenpiirrettyä karttaa). Sen eteläpäässä oli lyhtytolpan syvennys.

Karttaliitteet I_a, II_a, III, IV_a.

S a l m e n kl. J o k i s e n tl.

24

Omist. mv. J o k i n e n , os. U r j a l a , S a l m i .

Stipendimatkalta mukana tuotu löytö KM 13445:1-34.

Nykyään kuivatun Vanhanjärven pohjoisrannalla, valtamaan-tiestä n. 100 m etelään sekä edellämainitun viikinkimiekan löy-

50
töpaikasta n. 100 m koilliseen sijaitsee peltojen keskellä pitkä kivikarikko NW-^SEO suunnassa. Sen pohjoispään koillissivustalta kertoi mv. Jokinen kaivaneensa monena vuotena palanutta ja luunsekaista maata. Käydessäni paikalla, totesin kalliosyvennyksessä olevan rapautuneita kiviä sekä karkeatekoista, rautakautista keramiikkaa. Kyseessä oli kalliosyvennykseen tehty jakohauta tai uhripaikka. Tutkin tuhotun kiviladelman pohjaan asti, jolloin löysin saviastian palojen lisäksi kovelin. (Ks. oheenspiirrettyä karttaa).

Kivikarikko oli kokonaisuudessaan 27 m pitkä ja 6 m leveä. Kallion kaakkoisessa päässä havaitsin myös pyöreän kivirakennelman, joka voisi olla entisen haudan pohja.

Karttaliitteet I_a, II_a, III, IV_a, valokuva-liitteet 4,5,6.

25
Saman tilan navetasta n. 50 m etelään on pyöreistä kivistä ladottu soikea kumpu. Suureksi osaksi sitä peittää turvekerros, vain pohjoispäässä erottuu suippo pystykivi. Tein koekai-
vauksen, jonka tuloksena oli nokimaata n. $\frac{1}{2}$ m:n syvyydellä.
Koko = 3,10 x 2,60 x $\frac{1}{2}$ m. Mahdollinen hauta.

Karttaliitteet I_a, II_a, III, IV_a.

26,
S a l m i , P a a v o l a n t l . (e n t . S a k a l a)

Omist. T. Vehmas, os. Urjala, Salmi, Paavola.

Aikaisemmat löydöt KM 5468A:1-2.

Ks. Appelgren-Kivalon kaivauskertomusta top. ark:ssa 1909.

Aik.löydöt: 11741:1-5; 11765:1-2, ~~11881:1-5~~; 11881:6; 11881:7-31.

S a l m e n k l . , T a r h a m ä k i .

Omist. mv. Lauri Jaakkola, os. Urjala, Salmi, Jaakkola. Ks. prof. Ella Kivikosken kaivauskertomusta 1948 top. ark:ssa.

27.

Entisen Vanhanjärven eteläpuolella, Jaakkolan talosta n. $\frac{1}{2}$ km länteen on Tarhamäki nimisessä haassa useita rautakautisilta raunioilta vaikuttavia kumpareita; prof. Ella Kivikoski on tutkinut kolme. Maasto on Vanhaanjärveen päin viettävää nurmikkoista laidunta sekä sen molemmilla sivustoilla havupuuta kasvavaa metsää.

Karttaliitteet: I_a, II_a, III, IV_a.

RAUNIO N° 1 .

Laidunaukean eteläreunassa, aivan Härmään vievän tien pohjoispuolella on soikea raunio. Sitä peittää suureksi osaksi turvekerros ja vain säännöllinen reunakiveys on näkyvissä (ks. oheen piirrettyä karttaa n:o 1). Koko = 4,50 x 2,80 x $\frac{1}{2}$ m. Raunion toinenⁿ sivusta on tien tössä jonkinverran tuhoutunut. Vaikuttaa haudalta.

Valokuvaliite 6.

RAUNIO N° 2.

Edellämainitusta rauniosta n. 10 m koilliseen erottuu heikosti aluskasvullisuuden seasta pyöreä kumpare. Se on melkein kokonaan varpukasvullisuuden, turpeen ja lepäntaimien peittämä. Kahdessa kulmassa on isot maakivet sekä niiden rajoittamalla alalla pienempää kiveystä. Koekaivauksen tuloksena oli toisen ja kolmannen kivikerroksen välissä vahvalti nokimaata. Koko = 2,50 x 1,50 x $\frac{1}{2}$ m. Mahdollinen hauta.

Valokuvaliite 6.

RAUNIO N° 3.

Edellisestä kummusta n. 5 m koilliseen on pyöreähkö kumpare. Se on samoin kuin raunio 2 runsaan kasvillisuuden peittä-
mä, joten sitä on vaikea maastosta havaita. Vain kaksi isoa
reunakiveä oli näkyvissä. Koekaivauksen tuloksena oli toisen
kiviken^{nr}oksen alta^l mustaa maata. Raunion sisus oli ladottu
tiivisti pienehköistä kivistä. Koko = 3 m x 3m x 1 $\frac{1}{2}$ m. Mahdollis-
nen hauta.

RAUNIO N° 4.

N. 60 m entisestä kivivallilla aidatusta perunamaasta ete-
lään sekä 200 m Hautakuusesta länteen sijaitsee ympyränmuotoinen
raunion pohja. Mv. Jaakkola oli ottanut siitä 1919 kiviä säh-
kötolpan pystyttämistä varten ja tällöin löytänyt kivien alta
keihäänkärkiä (eivät ole tallessa). Kumpare on ladottu isoista
pyöreistä kivistä suunnilleen ympyränmuotoiseksi. Poistin keskus-
tan syvennyksestä muutamia kiviä, jolloin löysin sieltä vahvaa
nokimaata. Koko = 5 x 3,8 x 1 $\frac{1}{2}$ m.

RAUNIO N° 5

N. 50-40 m entisestä perunamaasta pohjoiseen on soikea,
melko matala kumpare. Sitä peittää suureksi osaksi turveker-
ros, vain säännöllinen reunakiveys on näkyvissä. (ks. oheen
piirrettyä karttaa n:o 2). Koko = 4m x 2,50m x 40 cm. Vaikuttaa
haudalta.

RAUNIO N° 6.

Tarhamäen laidunaukean länsipuolella , Neidenlinnasta n. 50-60 m lounaaseen, aivan piikkilanka-aidan vieressä on tuuheiden kuusenoksien peitossa korkea raunio. Kiveys vaikuttaa samankokoiselta kuin raunio n:ro 4:ssä. Se on ladottu kolmen ison maakiven rajoittamalle alalle ja sitä peittää vain osittain turvekerros. Koko = $3,50 \times 2,80 \times 1\frac{1}{2}$ m. Vaikuttaa rautakautiselta haudalta.

RAUNIO N° 7.

Tarhamäen laidunaukean länsipuolella , aivan Härmälle kulkevan tien läheisyydessä on tasainen nelisivuinen kivilatomus. Siinä näyttää olevan kiviä vain parissa kerroksessa. Tein koekäivauksen keskustaan, jonka tuloksena oli nokimaata ensimmäisen kivikerroksen alta. (Ks. oheenpiirrettyä karttaa n:ro 3). Mahdollinen hauta.

Valokuvaliite 7.

RAUNIO N° 8.

Edellämainitusta rauniosta n. 5-6 m lounaaseen, aivan Härmälle kulkevan tien vieressä erottuu tasaisesta metsämaastosta kiviraunio. Isojen maakivien rajoittamalle alalle on ladottu pieniä nyrkinkokoisia kiviä. (ks. oheenpiirrettyä karttaa n:ro 4). Koko = $4\frac{1}{2}$ m x $2\frac{1}{2}$ m x 40 cm. Vaikuttaa rautakautiselta haudalta.

Valokuvaliitteet 6-7.

S a l m e n kl. , H ä r m ä .

28.

Omist. mv. Rantala , os. Urjala , Salmi, Härmä.

Aikaisemmat löydöt: KM 5360:4; KM 5360:5-7; KM 4923:1-12; KM 11933;
KM 12210; KM 12211; KM 11879; KM 11741:1-5; KM 11765:1-2.

Ks. Appelgren-Kivalo, kaivauskertomus 1909 top. ark:ssa sekä
tri Salmon matkakertomusta.

Entisen Vanhanjärven eteläpuolella sijaitsevan Härmän ti-
lan alueella on muutamia rautakautisilta raunioilta vaikutta-
via kumpareita. Maasto on ylevää kallioperäistä nummea.

RAUNIO N° 1.

Härmän talon takana olevan kivikon keskustassa sijaitsee
soikea raunio. Kahden maakiven väliin on ladottu pieniä, pyö-
reitä kiviä. Sitä peittää osittain turvekerros. Koko = 5,5 x
2,40 x $\frac{1}{2}$ m. (Ks. oheenpiirrettyä karttaa). Vaikuttaa rautakauti-
selta haudalta.

Valokuvaliite 7.

RAUNIO N° 2.

Samalla kivikolla kuin edellämainittu raunio, n. 4-5 m siitä
länteen kohoaa pyöreähkö kumpu. Kahden pitkulaisen maakiven
väliin on ladottu pieniä kivenmukuloita. Sitä peittää suu-
reksi osaksi turvekerros (ks. oheenpiirrettyä karttaa). Mahdol-
linen hauta. Koko = 2,60m x 2 m x 50 cm.

Valokuvaliite 8.

HAUTA N° 3.

Härmän talon riihen itäpuolella, melko jyrkkäseinäisen Härmän vuoren länsirinteellä on kiveystä, joka vaikuttaa ihmiskäden tekemältä. Totesin siinä olevan useampia isojen maakivien ympärille ladottuja kehiä. Kiveyksen yhteispituus oli 30 m ja leveys 10 m. Sen asema vuoren jyrkällä rinteellä ei tosin vaikuta luontevalta rautakautiselle kalmistolle. Kiveyksen vierestä on tehty runsaasti rautakautisia löytöjä. Ks. Appelgren-Kivalon kaivauskertomusta.

RAUNIO N° 4.

Härmän talon länsipuolella kohoavalla kalliolla, sen pohjoisella sivustalla on isoista kivistä ladottu röykkiö. Syrjään vieritetyn silmäkiven alta löysin runsaasti nokimaata. Koko = $2 \times 1,80 \times \frac{1}{2}$ m.

Mahdollinen hauta.

RAUNIO N° 5.

Edellä mainitusta röykkiöstä muutama metri länteen on epämääräinen, soikea kiviraunio. Päissä ovat isot maakivet sekä keskustassa pienempää kiveystä. Koko = $3,50_m \times 1,50 \text{ m} \times 30 \text{ cm}$.

Mahdollisesti hauta.

H u h t i , V e s a n i e m i .

Omist. mv. M i k k o R i k k o n e n, os. Urjala, Huhti.

N. 100 m V e s a n i e m e n talosta pohjoiseen aivan entisen Vanhanjärven etelärannalla olevalla saarekkeella on kaksi mahdollista hautarauniota. Maasto on kaunista kivikkoista lehtoa

jonkinverran ympäristöään kohoavaa kumpareta.

RAUNIO N° 1.

Vesaniemen talosta tulevan tien vasemmalla puo-
livan kumpareen eteläisellä reunalla/
lilla/on pitkulainen röykkiö. Koko = 3,60 x 2,70 x 35 cm.

Reunoja kehystää säännöllinen kivirivi sekä keskustassa on pys-
tykiviä. Suureksi osaksi turvekerroksen peittämä. Mahdollinen hau-
ta. (Ks. oheen piirrettyä karttaa n:ro 1).

RAUNIO N° 2.

Edellämainitusta röykkiöstä n. pari metriä pohjoiskoilliseen
on edellisen kaltainen kumpu. (Ks. oheenpiirrettyä karttaa n:ro 2).
Mahdollinen hauta. Koko on 3,60 m x 2 m x 40 cm.

Valokuvaliite 8.

30.

Urjalan kl. Häihälä.

Aikaisemmat löydöt: KM 6703:3-9; KM 7097:1-18; KM 7276:4-43.

Ks. A. Hackmanin kaivauskertomusta top. ark:ssa.

Karttaliitteet : I_a, II_b, III, IV_c.

31.

Urjalan kl. Grönhalmin palsta.

Omist. Astalan perikunta.

Aikaisemmat löydöt: KM 8687; KM 8778:1-20.

Ks. Hackmanin kaivauskertomusta 1927 torp.ark:ssa.

Karttaliitteet I_a, II_b, III, IV_c.

32. Urjalan kl. Paason huvila.

Omist. rakennusmestari Paaso, kesäos. Urjala, Urjalan kl.

Aikaisemmat löydöt: KM 11443; ^{1:2} KM 11878:1-2.

Ks. prof. Ella Kivikosken kaivauskertomusta ¹⁹⁴⁸ top. ark:ssa.

Karttaliitteet: I_b, II_b, III, ~~IV~~_c.

33.

Urjalan kl, Pappilannmäki, Arvo Nikkilän huvila, omist. Arvo Nikkilä, os. Urjala, Urjalan kl.

Rutajärven pohjoisrannalla, Urjalan joen suun itäpuolella, Pappilan mäen etelärinteellä on muutamia rautakautisilta kalmistoilta vaikuttavia raunioita. Paikalla kasvaa leppä ym. lehtipuita ruohikkoisella mäenrinteellä. Arvo Nikkilän huvilan rakennustöiden yhteydessä oli tuhoutunut muutamia raunioita, joissa rakentajat muistivat nähneensä hiiltä. Käydessäni paikalla oli eräästä kumpareesta vielä pohja jäljellä. Sitä tutkiessani löysin siitä runsaasti nokea tiheään ladattujen kivikerrosten väliltä. Raunio sijaitsi huvilalle vievän tien oikealla puolella, lähellä päärakennusta.

Karttaliitteet: I_b, II_b, III, IV_c.

RAUNIO N° 1.

Huvilan edustalta n. 5-6 m luoteeseen kohoaa ruohikkorinteestä matalahko kumpu. Sitä peittää suureksi osaksi turvekerros, vain isot reunakivet ovat näkyvissä. Keskellä kohoaa suippo silmäkivi. (Ks. oheenpiirrettyä karttaa n:o 1). Koko = 2m x 1,60 m x $\frac{1}{2}$ m. Mahdollinen hauta.

RAUNIO N° 2.

Huvilasta n. 10 m kaakkoon tiheän lepikon keskellä sijaitsee suurinpiirtein nelisivuinen kiviraunio. Sitä kehystää suurehkot reunakivet ja keskelle on kiilattu pystyyn silmäkivi. Rakenne vaikuttaa erittäin säännölliseltä. Tein aivan pintaan koekaivauksen, joka oli tulokseton. (Ks. oheenpiirrettyä karttaa n:ro 2). Koko = 2,50 x 2,20 x 1 m. Vaikuttaa haudalta.

Valokuvaliite 8.

RAUNIO N° 3.

N. 2 m päärakennuksesta kaakkoon on pieni epämääräinen kivistä ladottu kumpare. Koko = 1,60 m x 1,30 m x 50 cm. Mahdollinen hauta.

RAUNIO N° 4.

Aivan huvilan edessä on pitkänomainen, harjumainen raunio. Rakenne vaikuttaa epäsäännölliseltä, vain osittain on säännöllistä reunakiveystä. Koko = 5,80m x 2,70m x 40 cm. Mahdollinen hauta.

Valokuvaliite 8-9.

RAUNIO N° 5.

Arvo Nikkilän huvilalta lähtevän tien oikealla puolella, n. 20 m talosta koilliseen, kohoaa lepikkoisesta mäenrinteestä isoista kivistä ladottu kekomainen röykkiö. Kivien välissä on tuskin nimeksi maata. Saattaa hyvinkin olla vain saunan kiuas. Koko on 3 m x 2,5 m x 1 m.

34. U r j a l a n kl., Pappilanmäki.

Omist. mv. Tuominen, os. U r j a l a , Urjalan kl.

Pappilanmäen etelärinteellä , n. 70-100 m Arvo Nikkilän huvilalta ylöspäin sijaitsee maantien alapuolella olevalla kedolla muutamia maansekaisia kumpuja, jotka saattavat olla rautakautisia hautoja. Maasto on aukeaa, jonkin verran lehti-
puuta kasvavaa ruohikkoa.

Karttaliitteet I_a, II_b, III, IV_c.

RAUNIO N° 1.

Nikkilän huvilalta tulevan tien oikealla puolella, n. 10 m maantieltä alaspäin kohoaa tädäisestä ruohikkomaasta iso kumpare. Sen pohjoispäässä olevan ison maakiven varaan on ladottu maan- ja kivensekainen raunio. Sitä peittää suureksi osaksi turvekerros. Selvästi erottuvat kumpareesta isot reunakivet. (Ks. oheenpiirrettyä karttaa n:ro 1). Koko = 3,80 m x 2,20 m x 1,20 m ,
Mahdollinen hauta.

Valokuvaliite 9 .

RAUNIO N° 2.

Nikkilän huvilalta tulevan tien oikealla puolella , lähellä maantietä sijaitsee soikea maansekainen kivikumpare . Sitä peittää suureksi osaksi turvekerros. Reunaa kehystävät selvät reunakivet ja keskustassa on silmäkivi. Koko on 2,60 x 1,85 x $\frac{1}{2}$ m. Vaikuttaa rautakautiselta haudalta.

RAUNIO N° 3.

Nikkilän huvilalta tulevan tien vasemmalla puolella, keskellä ketoaukeaa on pitkänomainen, maansekainen raunio. Sitä peittää suureksi osaksi turvekerros, vain säännöllinen reunakiveys on näkyvissä. (Ks. oheenpiirrettyä karttaa n:ro 2). Tein keskustaan koekaivauksen, jolloin sain esiin pinnasta kivien alta tummaa maata. Koko on 3m x 2,30m x 50 cm. Vaikuttaa rautakautiselta haudalta.

RAUNIO N° 4.

Edellämäinitusta rauniosta n. 3-4 m lounaaseen sijaitsee rakenteeltaan epämääräinen soikea kiviraunio. Sitä peittää suureksi osaksi turvekerros sekä katajapensaat. Mahdollinen hauta.

35.

URJALAN kl. Naurismo.

Omist. mv. Heikki Niittymäki os. Urjala, Urjanlan kl.

H:ki-Porin valtamaantien pohjois- ja Paason huvilan itäpuolella on tasaisella nurmimaalla pitkä kiviraunioryhmä, jossa silmäkivistä päätellen näyttää olevan kolme eri hautausta. (Ks. oheenpiirrettyä karttaa n:ro 1). Sen yhteispituus on 5,80^m cm ja leveys 2 m sekä korkeus n. 40 cm. Vaikuttaa rautakautiselta haudalta. 5-6 m, röykkiöstä länteen on Paason huvilan vierestä löydetty 1948 rautakautisia esineitä. Ks. prof. Ella Kivikosken tarkastuskertomusta top. ark:ssa.

Karttaliitteet: I_b ja II_b sekä erikoist. 1 Valokuvaliite 9.

36

U r j a l a n k l . N a u r i s m o .

Omist. Heikki N i i t t y m ä k i , os. Urjala, Urjalan kl.

Helsinki-Porin valtamaantien ja Rutajärven pohjoispuolella, n. 80-100 m ^(Naurismon) Orismon talosta länteen on peltoaukean keskellä kohoavalla kumpareella rautakautiselta haudalta vaikuttava raunio. Maasto on kaunista koivikkolehtoa. Haudan rakenne näyttää säännölliseltä. Isot reunakivet kehystävät ympyränmuotoista rauniota. Sen huippua peittää kookas segmentinmuotoinen kivilohkare. Saatoin liikuttaa sitä jonkin verran, jolloin totesin alla olevan tummaa maata. Osittain rauniota peittää paksu turvekerros. (ks. oheenpiirrettyä karttaa n:ro 2). Vaikuttaa rautakautiselta haudalta.

Karttal. I_b ja II_b.

Valokuvaliite 10.

37.

URJALAN kl. Niemelän tl.

Omist. mv. Sillanpää, os. Urjala, Urjalan kl.

Helsinki-Porin valtamaantien eteläpuolella, Urjalan joen länsi rannalla sekä Niemelän talosta 50-70 m itään sijaitsevalla aholla on pari rautakautiselta haudalta vaikuttavaa rauniota. Maasto on tasaista, kivikkoista havupuuta kasvavaa nummea.

Karttaliitteet I_b, II_b, III, IV_c.

RAUNIO n:o 1.

Kumpare sijaitsee suunnilleen ahon keskustassa. Sitäreunustavat isot reunakivet, osittain melko säännöllisessä rivissä. Keskustan kiveys on pienehköä, mukulamaista ja runsaasti maan-

sekaista (Ks. oheenpiirrettyä karttaa). Kummun läntisellä sivustalla kasvaa iso mänty. Koko = 6,60 m x 5 m x 90 cm. Vaikuttaa rautakautiselta haudalta.

Valokuvaliite 10.

RAUNIO N° 2.

Edellisestä muutama metri koilliseen on melkein niemen kärjessä raunio n:ro 1:n kaltainen kumpare. Päällä kasvaa iso mänty, joka peittää sen juurillaan melkein kokonaan. Koko = 3,80 x 3,60 x $\frac{1}{2}$ m. Vaikuttaa rautakautiselta haudalta.

RAUNIO N° 3.

Niemelän talosta n. 50 m koilliseen kohoaa epämääräinen kumpare. Kolmen ison maakiven rajoittamalle alalle ^{todettu} pieniä nyrkin-kokoisia kiviä. Koko = 2,60 m x 2 m x 40 cm. Saattaa hyvinkin olla vain peltoraunio.

38. URJALAN kl. Toivo Nikkilän tl.

Omist. mv. Toivo Nikkilä, os. Urjala, Urjalan kl.

Urjanpirtin takaisella aholla sijaitsee maansekainen raunio. Kolmen maakiven rajoittamalle alalle on kasattu pienempää kiveystä. Koekaivauksen tuloksena oli mustaa maata ensimmäisen kivi-kerroksen alla. Päällä kasvaa katajia ja leppiä. Koko = 3,50 x 3,10 x 1 m. Mahdollinen hauta.

Valokuvaliite. 10.

39. Urjalan kl. Harittu, Ojantausta.

Omist. mv. Kivimäki, os. Urjala, Harittu.

Valajärvestä n. $1\frac{1}{2}$ km länteen sijaitsevalla Haritun asuma-alueella, Jalasjoesta laskevan Haritun joen pohjoispuolella on Ojantaustan talon maalla muutamia kiviraunioita. Maasto havupuuta kasvavaa metsää, jonkin verran etelään viettävää mäenrinnettä.

Karttaliitteet: I_b, II_b, III.

RAUNIO N° 1.

N. 20 m Toukolan taloon vievästä tiestä ylöspäin on soikea, matala kiviladelmä. Kiviä näyttää olevan yhdessä tai kahdessa kivikerroksessa. Koekaivaus 10-20 cm:n syvyyteen oli tulokseton. Rakenne vaikutti melko säännölliseltä. Koko = 2,60 m x 1,80 m x 30 cm. Mahdollinen hauta.

RAUNIO N° 2.

Edellämainitusta kivistä rökkiöstä 2-3 m itään on toinen samankaltainen kiviladelmä. Koko = 2,50 m x 2,30 m x 20 cm. Mahdollinen hauta.

RAUNIO N° 3.

Aivan rökkiön n:ro 2:n vieressä on matala kiviladelmä. Toista reunaa kehystävät ^{lasi-}teisessä rivissä litteät reunakivet. Koko = 2 x 1,70 x 10 cm. Mahdollinen hauta.

RAUNIO N° 4.

Toukolan taloon vievästä tiestä n. 30-40 m pohjoiseen, aivan puisen aidan alla on kivipanos. Isojen maakivien rajoittamalle alalle on koottu maansekainen kivikumpu. Koko 2,70 m x 2,45m x 40 cm. Mahdollinen hauta.

Karttaliite I_bII_b, III.

40. P a p p i l a n k l., P a p p i l a .

Omist. Urjalan seurakunta.

Aikaisemmat löydöt: KM 12043.

Ks. tri Salmon matkakertomusta top.ark:ssa.

Karttaliite II_c

41. Pappilan kl. Mäntylä.

Omist. mv. Tani , os. U r j a l a P a p p i l a n k l.

K o r t e s j ä r v e n pohjoispuolella, Mäntylän tilalla on aivan Pappilan navetan länsisivustalla kivinen kumpare, joka vaikuttaa rautakautiselta haudalta. Maasto on nurmikkoista mäntyjä kasvavaa hakamaata. Isojen maakivien rajoittamalle alalle on ladottu pienempää kiveystä. Kumpareta peittää suureksi osaksi turvekernos. Koko = 6,70m x 3,90m x 65 cm. Mahdollinen hauta.

Karttaliitteet II_c, III. ; valokuvaliite 11.

Emäntä Tani mainitsi kumpareen vieressä olleen toisen samanlaisen röykkiön, joka kuitenkin on hävitetty. Mitään mainittavaa ei paikalta tiedetä löydetyn.

42

N u u t a j ä r v i , Niemumäki.

Omist. ?

Aikaisemmat löydöt: KM 7743:1-10; KM 2505:1-24.

Ks. A. Hackmanin kaivauskertomusta 1920.

Nuutajärven kartanosta n. 2 km länteen, matalan Niemumäen pohjoisella rinteellä on pari huonosti säilynyttä kumpareta, joita jo prof. A. Hackman oli epäillyt rautakautisiksi haudoiksi. Nykyään mainituista raunioista ei näytä enään paljoakaan olevan jäljellä, sillä kerrotaan paikalta ajetun kiviä muutama vuosikymmen sitten. Maasto on kuusikkoisen korpimetsän reunaa. Sen alapuolella on niittyaukea, jonka läpi kulkee Valajärvestä Nuutajärveen virranneen ojan uoma.

RAUNIO N° 1.

Niemumäen metsän pohjoisreunalla on matala , epäsäännöllinen raunio. Kolmen maakiven rajoittamalle alalle on ladottu pientä nyrkinkokoista kiveystä. Koko = 3,20m x 3,40 m x 50 cm.

Karttaliitteet: I_b, II_b, III.

RAUNIO N° 2.

Edellämainitusta rauniosta n. 20 m itään kohoaa pyöreähkö kumpare. Kolmen ison maakiven rajoittamalle alalle on ladottu pientä nyrkinkokoista kiveystä. Koko = 2,10 m x 1,30 m x 40 cm.

Karttaliitteet: I_b, II_b, III.

Liitteenä edelliseen mainittakoon, että tämän mukaan Niemu-

mäessä olisi entisaikaan ollut kirkko. Olettamusta tukee mm mäkeen liittyvä paikannimi, Kirkonoja, joka vielä on yleensä tietoisuudessa tunnettu.

43.

V a l a j ä r v i Niemenhaka (ent. Krannin aho)

Omist. mv. August N i e m i n e n , os. U r j a l a V a l a j ä r -
vi.

V a l a j ä r v e n ^{länni} itäisivustalla rantaa kiertävän tien mo-
lemmin puolin, sahan lähellä kohoaa tasaisesta nummimaasta
useita pyöreitä maansekaisia kumpuja. Ne ovat erittäin huo-
nossa kunnossa. Niinpä muutamista ei ole muuta kuin pohja
jäljellä. Mv. Kranni kertoi niistä löydetyn erilaisia esineitä,
joiden laatua hän ei osannut tarkemmin selittää. Seuraavassa on
selostettu vain parhaimmassa kunnossa olevat rauniot.

RÖYKKIÖ N° 1.

Järven rantaa kiertävän tien alapuolella n. 50-70 m Nie-
misen talosta luoteeseen sijaitsee pitkänomainen raunio. Isojen
maakivien rajoittamalle alalle on ladottu taajaan pieniä nyr-
kinkokoisia kiviä. Keskustassa aukeaa syvennys, josta löysin
runsaasti nokea. Koko = 4,40 x 2,50 x $\frac{1}{2}$ m. Vaikuttaa haudalta.

Karttaliitteet I_b, II_b, III.

RÖYKKIÖ N° 2 .

Edellisestä röykkiöstä muutama metri länteen on pyöreä
huonosti säilynyt raunio. Sen etelänpuoleisessa reunassa seisoo
iso maakivi, jonka kupeeseen on ladottu pienehköjä kiviä.

Halkaisija on 4,20 m. Erittäin huonosti säilynyt. Mahdollinen hauta.

Karttaliitteet: I_b, II_b, III.

RÖYKKIÖ N° 3.

Edellä mainitusta rauniosta muutama metri etelään, kohoaa n. $\frac{1}{2}$ m korkuinen kivikumpu. Neljän ison reunakiven rajoittamalle alalle on ladottu pientä kiveystä. Keskusta on avattu. Koko 4,3 m x 2 m x 50 cm. Vaikuttaa haudalta.

Karttaliitteet: I_b, II_b, III, valokuva liite 11.

RÖYKKIÖ N° 4.

Edellämainitun raunion vieressä on erittäin huonosti säilynyt kumpare. Isojen reunakivien rajoittamalle alalle on ladottu pienempää kiveystä. Erittäin huonosti säilynyt. Koko = 4 x 4 x $\frac{1}{2}$ m.

RÖYKKIÖ N° 5.

Hauta n:ro 1:n lähellä kohoaa pieni kumpare alavasta laidunmaasta. Rakenne on samanlainen kuin edellämainitusssa rauniossa. Koko = 2,20m x 2,30 m x 50 cm. Mahdollinen hauta.

RAUNIO N° 6.

Valajärven kartanoon vievän tien yläpuolella, aivan vajarakennuksen sivustalla sijaitsee soikea kumpare. Isojen maakivien

väliin on ladottu pieniä, nyrkinkokoisia kiviä. (Ks. oheen piirrettyä karttaa n:ro 1). Koko = 3,50 m x 1,80 m x $\frac{1}{2}$ m.

Valokuvaliite 12.

RAUNIO N° 7.

Hauta n:ro 6:n vieressä kohoaa soikea, rakenneeltaan säännöllinen kumpare. Siinä on osittain tasaisessa rivissä reuna-kiveystä ja keskustassa nyrkinkokoisia kiviä. (Ks. oheenpiirrettyä karttaa n:ro 2). Koko = 4,40 x 2,50 x $\frac{1}{2}$ m.

Valokuvaliite 11.

44.

Valajärvi, Majakorpi.

Omist. mv. Majakorpi, os. Urjala, Valajärvi.

Valajärven länsirannalla n. 50 m rannasta ylöspäin, Majakorven asunnon länsisivustalta on pitkulainen kiven- ja maansekainen raunio. Tein siihen koekaivauksen, jolloin sain tulokseksi mustaa maata sekä hiilen siruja n. 20 cm:n syvyydeltä. Kumpareen vieressä on rakennuksen raunio, joten voi olla mahdollista, että myös tässä oletettu hauta on jokin asumuksen jäännös. Toisaalta en havainnut siinä mitään sellaiseen viittavaa, kuten tiilensiruja ym. Rakenteensa puolesta se voisi olla rautakautinen kalmisto. Siinä on isojen maakivien rajoittamalle alalle ladottu pienempää kiveystä. Koko = 3 m x 2,10 x $\frac{1}{2}$ m.

Karttaliitteet I_b, II_b, III.

Edellämainittujen raunioiden lisäksi on Urjalasta pari tapausta, joita on syytä epäillä, tosin hyvin suurin varauksin, polttokenttäkalmistoiksi.

45.

H o n k o l a , K a n t o l a .

Omist. Väinö Anttila , os. U r j a l a , H o n k o l a , Kantola.

Aikaisemmat löydöt: KM 12027, väärttinänkivi.

Väinö Anttila on löytänyt tilansa puutarhasta, n. 10 m asuinrakennuksen nurkasta länteen omenapuuta istuttaessaan n. 30 cm:n syvyydestä v. 1948 väärttinänkiven. Käydessäni paikalla totesin löytökohdan olevan loivaa mäenrinnettä. Koekaivauksen tuloksena oli erittäin vahvaa nokimaata 10-20 cm:n syvyydessä. Siellä täällä näkyi harvaksen kiveystä. Sen rakenne ei vaikuttanut erikoisemman tyypilliseltä polttokenttäkalmistoksi. Anttilan palstatila sijaitsee Korttesjärvestä n. 2 km luoteeseen.

Karttaliitteet : II_c, III.

46.

U R J A L A N kl. Ranta-Nikkilä.

Omist. mv. Nikkilä, os. Urjala, Urjalan kl.

Aikaisemmat löydöt: KM 13220.

Ranta-Nikkilän päärakennuksen luoteispuolella, läheltä Urjalan joen rantaa löytyi viemäriputkitöissä n. 30 cm:n syvyydestä pronssinen rannerengas. Tein paikalle, tasaiseen nurmikkorinteeseen koekaivauksen, jolloin sain erittäin vahvaa nokimaata n. 20-30 cm:n syvyydestä. Minkäänlaista selvää kiveystä ei paikalla ollut. Mahdollista on, että täyte- ja nokimaa on tuotu sinne muualta, sillä paikalle on ajettu jonkinverran täytemaata.

Karttaliitteet: I_b, II_b, III, IV_c.

Oheessa mainittakoon vielä pari paikannimeä, jotka muual-
la ovat liittyneet esihistoriallisiin kalmistoihin, joskaan nii-
hin ei ole syytä kiinnittää tässä yhteydessä tarkempaa hu-
miota.

47.

U r j a l a n kl:n Haritussa on Ristimäki niminen kumpare,
missä kasvaa kaunista koivikkolehtoa. Ulkonaisilta puitteiltaan
olisi siis hyvin sovelias rautakautiseksi kalmistoksi. Maaston
läheimmässä tarkastelussa ei mikään siihen kuitenkaan viitannut.
Paikkakuntalaiset arvelivat nimen syntyneen mäen päällä kulke-
neesta tienristeyksestä.

Toinen Ristimäki niminen paikka sijaitsee Tursan kylässä
Vehkajärven kaakkoisrannalla, nähtävästi lähellä Hiidenlähdeä,
muinaista uhripaikkaa (Ks. siv. 57). Mitään kalmistoon
viittaavaa ei paikalla esiintynyt. Seudun asukkaat arvelivat
nimen johtuvan ristiin kulkevasta harjumuodostelmasta.

RAUTAKAUTISIA irtolöytöjä.

KM 12030, rautakautinen keihäänkärki.

Nuutajärven kartanon päärakennuksesta n. 60 m länteen sijaitsevan Hanhelan uunin pellinsuuhun kiinnitettynä löysi tohtorin rva Brander ruodollisen keihäänkärjen. Esineen alkuperäisestä löytöpaikasta ei ole tietoa. Hanhelan ympäristö on loivaa Nuutajärveen viettävää etelänpuoleista rinnettä ja siinä esihistorialliselle kalmistolle soveliaasta maastoa. Tarkempien löytötietojen puuttuessa on kuitenkin mahdoton tehdä otaksunia mihinkään suuntaan.

KM 49 , pronssineula.

Edellämainittu esine sanotaan löydetyn H o n k o l a n V e l k o l a n sivutilan pellolta v. 1841. Tällä tilalla on kuitenkin viljelmiä niin laajalla alalla, että on vaikea sanoa varmuudella edes mistä päin esine on saatu. Mm on Velkolalla ollut peltoja lähellä Koukonkalliota, joten esineen voisi olettaa olleen myös sieltä peräisin.

KM 5347:5 , rautainen keihäänkärki.

Esine on löydetty 1909 U r j a l a n kl:n Väinö Nikkilän omistamasta Ahojenpelto nimisestä paikasta. Tarkempia löytötietoja ei ole. Mainittu pelto on K o r t e s j ä r v e n kaakkoispuolella olevalla tasaisella alangolla, jonka itäpuolella on kivikkoa. Mitään kalmistoon viittaavaa en paikalla huomannut. Ahojenpelto on merkitty karttaliitteisiin.

KM 7276:3 , karjalainen kupurasolki.

Esine on löydetty U r j a l a n k l : n O j a l a n talon maalta, H:ki-Porin maantien pohjoispuolelta n. 250 m Ojalan talosta luoteeseen metsänreunasta. Tarkempia löytötietoja ei ole olemassa. Mainitussa paikassa en huomannut mitään erikoista esihistorialliseen kalmistoon viittaavaa. Siellä kasvaa tasaisella maalla tiheään leppä ym. puita. Jotain epämääräistä kiiveystä oli paikalla havaittavissa, mutta ei ollut nähdäkseeni mitään syytä epäillä niitä ihmiskäden tekemiksi.

KM 13047 , keihäänkärki.

Esine on löydetty U r j a l a n , L e i k k i k a n k a a n , Sahan maalta läheltä Koijoen rantaa, vaikuttaa hajalöydöltä.

KM 13162, soikea tuluskivi.

Esine on löydetty 1952 L a u k e e l a n kylästä entisen V a n h a n j ä r v e n luoteispuolella olevasta suomaasta. Ks. karttaliite II_a.

48 KM 12845 , soikea tuluskivi.

Esine on löydetty V ä l k k i l ä n k l : n , E l v i K o r p i s a a r e n talon maalla olevasta K i v i k a i v o n pellostasta n. 20 cm:n syvyydestä. Löytöpaikka on n. 1 km talosta länteen aivan suon ympäröimänä. Nähtävästi paikka on ollut aikaisemmin rantalietteessä.

Karttal. II_a

KM 11640 , soikea tuluskivi.

Esine on löydetty Vä l k k i l ä n kl:n Kankaisten talon Lammintaustan korvesta suomudasta. Vaikuttaa hajalöydötlä.

HM 1253:9 , tuluskivi.

Esineen sanotaan löydetyn L a u k e e l a n kl:n N i s s i n talon maalta. Tarkempia löytötietoja ei ole olemassa.

KM 2066:317 soikea tuluskivi.

Esine on löydetty V a l a j ä r v e n itäpuolelta , H a r i t u n kl:n Metsäperän talosta. Ei ole tarkempia löytötietoja.

HM 1224:18, tuluskivi.

Esine on löydetty N u u t a j ä r v e l t ä 1924, ei ole tarkempia löytötietoja.

KM 2102:270, soikea tuluskivi.

Esine on löydetty S a l m i n S u o l a n i e m e s t ä ja on saapunut Kansallismuseoon 1882. Tarkempia löytötietoja ei ole.

:269
KM 1202, soikea tuluskivi.

Esine on löydetty Kankaanpään rusthollin maalta 1881. Ei tarkempia löytötietoja.

V A R T I O V U O R E T.

49 Menosten kl. Linnavuori.

Omist. mv. Mattila , os. U r j a l a , M e n o n e n .

Nuutajärven etelärannalla kohoaa ympäristöään huomattavasti korkeammalla Linnavuori-niminen kallio. Sen järvenpuoleinen, läntinen ja lounainen seinämä on erittäin jyrkkä, kun taas rinteeseen eteläinen ja itäinen sivusta laskeutuu loivana metsäiseen maastoon. Kallion laki on alaltaan 30-35 m x 20 m. Etelänpuoleisella rinteellä leviää tasainen terassi, jonka lounaiskulmassa on kivilatomusta. Se on tehty osittain limittäin ladotuista litteistä kivistä. Suureksi osaksi on valli hajonnut rinteeltä alaspäin. Latomus vaikuttaa ihmiskäden tekemältä, varsinkin on sen asema luonteva juuri terassin äärimmäisellä reunalla. Pyöreistä kivistä tehtyä vallimaista rakennelmaa kulkee ketjuna vuoren loivalla kaakkoisella ja itäisellä rinteellä aina järven rantaan asti. (Ks. oheenpiirrettyä käsivaraista luonnosta). Edelleen on kaakkoisella rinteellä, vallin ulkopuolella pitkänomainen kivistä rakennettu (2 m x 1/2 m) sekä sen vieressä toinen vähäpätöisempi raunio.

Karttaliitteet I_a, II_b III , valokuvaliite 12-13.

U H R I tai kulttipaikat.

50

M e n o s t e n k l. M a u n u l a , R i s t i k a l l i o .

Omist. Suomen Karja, os. U r j a l a Maunula.

Maunulan kartanon pohjoispuolella kohoaa alavasta viljelys-
maisemasta kalliainen saareke, jonka pohjoisrinteellä on pienen
pieni ihmisen jalan jäljen muotoinen lähde. Pienestä koostaan
huolimatta se on niin syvä, ettei esim. ongenvavalla saavuta
sen pohjaa. Kallion reunoilla kasvaa synkkää kuusimetsää sekä
muutamia lehtipuita.

Juho Kenni on kertonut lähteestä , että sen veden nou-
susta ja laskusta on mm ennustettu ilmoja. Edelleen on sinne
vielä viime vuosisadan puolivälissä uhrattu rahoja , erilaisia
esineitä jne. ¹⁾

Karttaliitteet: I_a, II_b, III

P u n k a l a i d u n , K o u k o n k a l l i o .

Vaikka edellämainittu paikka nykyään on kokonaan Punka-
laitumen alueella , se on aikaisemmin sijainnut edellämainitun
pitäjän ja Urjalan rajalla, josta syystä on aihetta se tässä
mainita . Koukonkallio sijaitsee Jalasjoen pohjoisrannalla Uuden
jonkan maalla. Prof. Jaakkola mainitsee koukolla tarkoitettun
pakanuuden aikaista jumaluutta, joka myös on merkinnyt joko
karhua tai sutta.²⁾ Sen muinaista uhripaikkaluonnetta todistaa
edelleen eräässä 1600-luvun kartassa siitä käytetty nimitys
"Olim mansio diabolica". (muinoin perkeleen talo). Ulkonaisilta

1) Ks. Hirsjärven stipendikertomusta.

2) J. Jaakkola, Pakanallisiin kulttitarkoituksiin vihityistä maista
Suom. ugr. seuran toimituksia L III s. 76, Maamitt. hallituksen arkis-
to BBI A

puitteiltaan sanotaan paikan olevan vaatimattoman näköisen kallioisen niemekkeen. 1700-luvun karttoihin tehdyistä maininnoista päätellen on Koukonkallion läheisyydessä ollut Vehkajärven kaakkoisrannalla "Hiitten Lähden pohja" niminen rajapaikka. Voi siis olettaa siellä olleen muinaisen uhrilähteen. Kiersin Vehkajärven kaakkoisrantaa, mutta yleisestä tietoisuudesta oli Hiiden lähde täysin hävinnyt.

Koukonkallion itäpuolelta olevasta Urjalan kylästä on edelleen mainittava seuraavat vanhoihin uskomuksiin liittyvät nimet: Hiden ala, Noita, Tyrin e. Tyrynkorpi ja Ukonhauta. Urjalan ja Punkalaitumen rajalla on Tursa ja Tursankangas, vieläkin tunnettu kylänimi.¹⁾ Vehkajärven itäpuolelta on edelleen mainittava Valajärvi samaan ryhmään kuuluvaksi. Voisi olettaa nimen liittyvän muinaiseen käräjäpaikkaan, vaikkakaan ei ole mitään siihen viittaavia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Haritussa kuulin kerrottavan, että on uskottu Valajärven Kranninaholla olleen muinaisen palvonnakeskuksen, johon olisi kokoontunut kansaa juhlapäivinä. Tarina saattaa olla peräisin kuitenkin vain niiltä kristillisiltä ajoilta, jolloin Sääksmäen pappi kävi suorittamassa Valajärvellä kirkollisia toimituksia. Hänellä sanotaan olleen asunnon juuri Kranninaholla, vaikka toisaalta juuri tuo entinen kirkollinen omistussuhde voisi olla todistuksena siitä, että paikka pakanuuden aikana on ollut kulttikeskus. Ks. siv. 47, missä sanotaan Valajärven rautakautisista raunioista.

---

1) Jaakkola, Pakanallisiin kulttikatsomuksiin vihityistä maista, Suom.ugrl.seuran toimituksia LII s. 76.

9. Pitäjän muinaisuuteen liittyviä tarinoita.

Yleisessä tietoisuudessa on monenlaisia taruja U r j a -
l a n muinaisuudesta. Niistä on tässä yhteydessä aiheellista
mainita vain Nuutajärven Leikkikankaaseen liittyvä kertomus,
joka saattaa viitata kaukaisiin pakanuudenaikaisiin oloihin.
Hirsjärvi on kertonut stipendiaattikertomuksessaan seuraavaa:
"Leikkikankaan kylä, Nuutajärven alueella lähellä Humppilan ra-
jaa saattanee olla pakanuuden aikainen kisakenttä, torppari
Jaakko Ahola kertoi siitä seuraavan tarun, Leikkikankaan Rii-
himäessä oli ennen talo, siellä kävi usein 2 mamsellia ja
ne tanssittivat ihmisiä. Joku katsoi kerran sukka nurin
mamselleja ja näki niillä olevan karvaiset jalat. Kun mamsel-
lit huomasivat, että heidän oikea muotonsa tuli ilmi, ne
juoksivat metsään!"¹

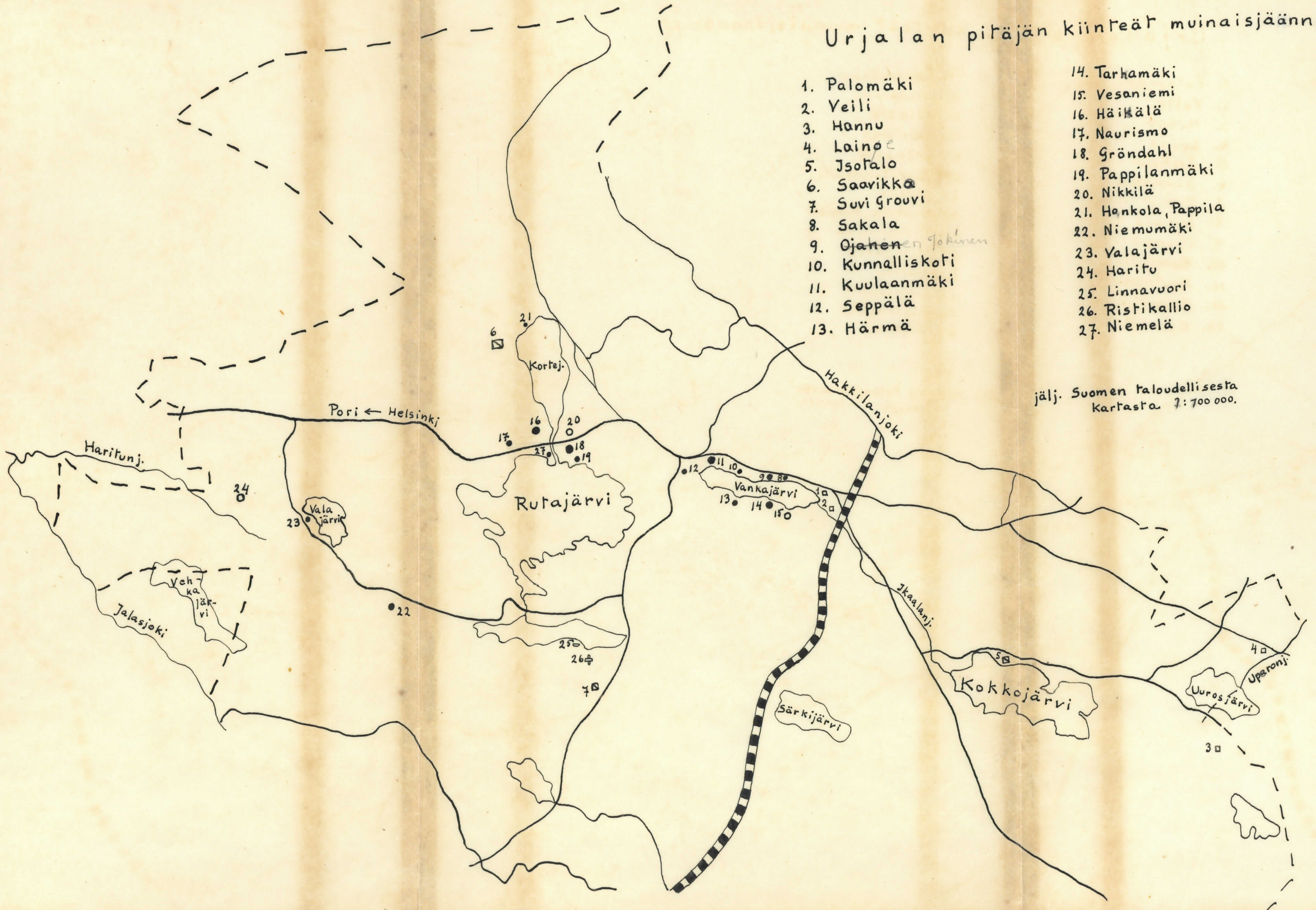
1) Hirsjärvi, Stipendiaattikertomus

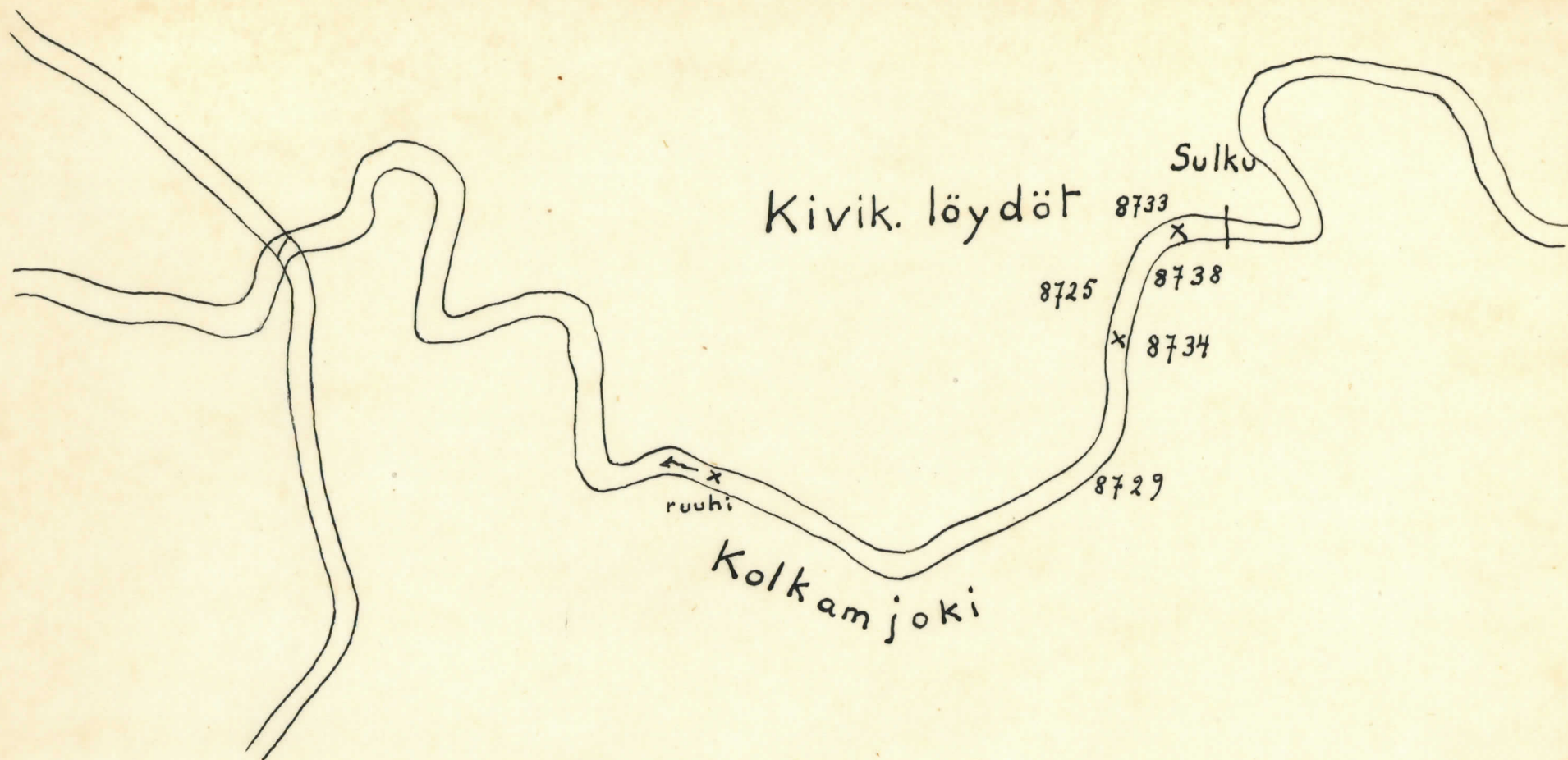
Urjalan pitäjän kiinteät muinaisjäännökset

1. Palomäki	14. Tarhamäki
2. Veili	15. Vesaniemi
3. Hannu	16. Häikkälä
4. Laino	17. Naurismo
5. Isotalo	18. Gröndahl
6. Saavikka	19. Pappilanmäki
7. Suvi Grouvi	20. Nikkilä
8. Sakala	21. Hankola, Pappila
9. Ojahanen Jokinen	22. Niemumäki
10. Kunnalliskoti	23. Valajärvi
11. Kuulaanmäki	24. Haritu
12. Seppälä	25. Linnavuori
13. Härmä	26. Ristikallio
	27. Niemelä

jälj. Suomen taloudellisesta kartasta 1:700 000.

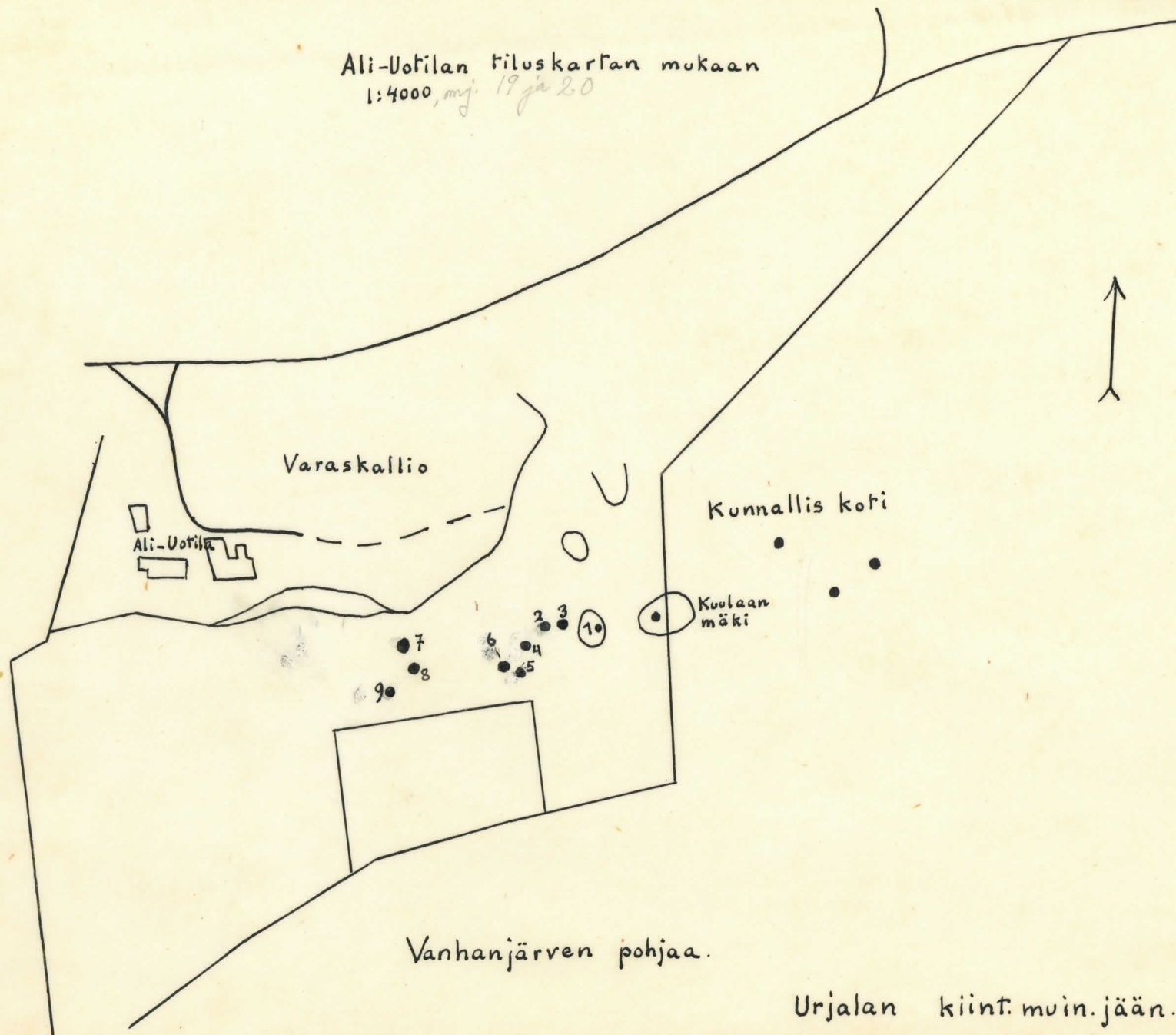

Piirretty toht. Pälän kartan
mukaan.

Urjalan kiint. muin. jään. 1954.

Ali-Uotilan tiluskartan mukaan
1:4000, m. 19 ja 20

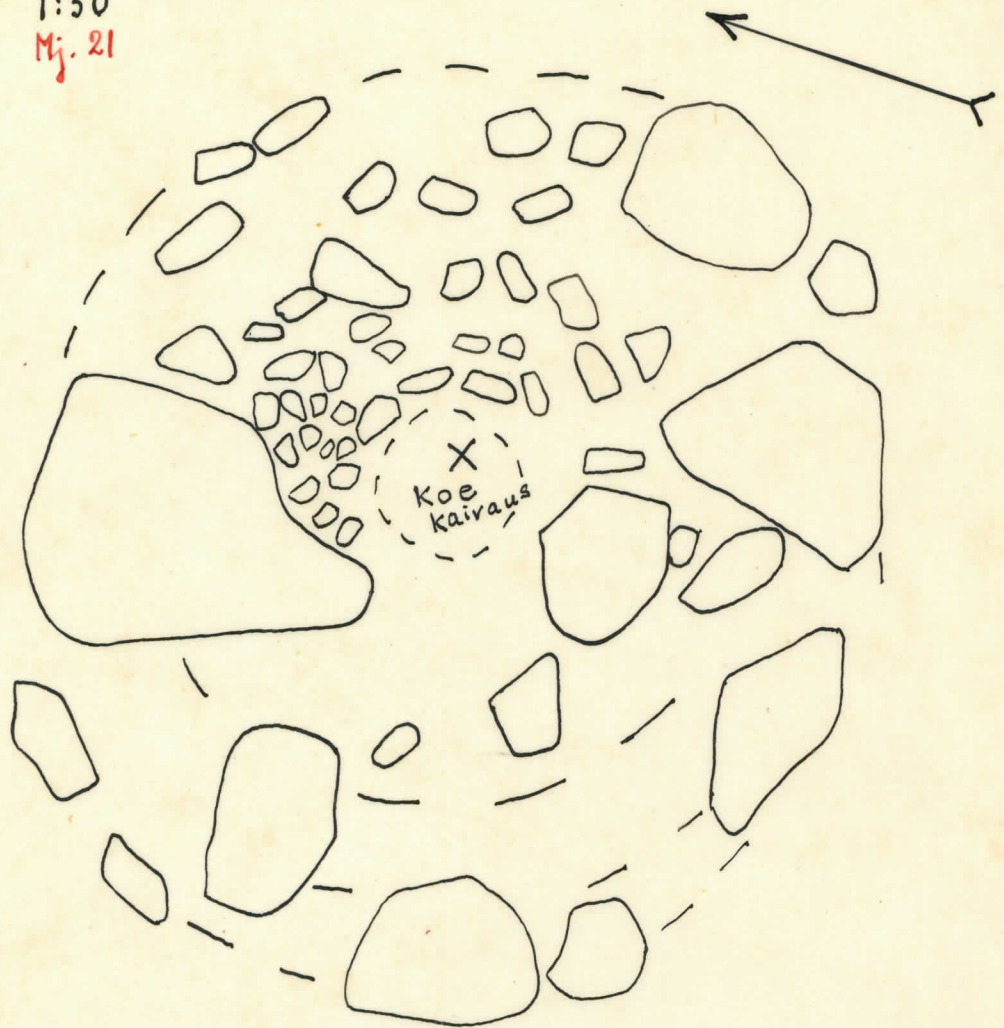

Urjalan kiint. muin. jään. 1954.

Nissin Vasikkahaka

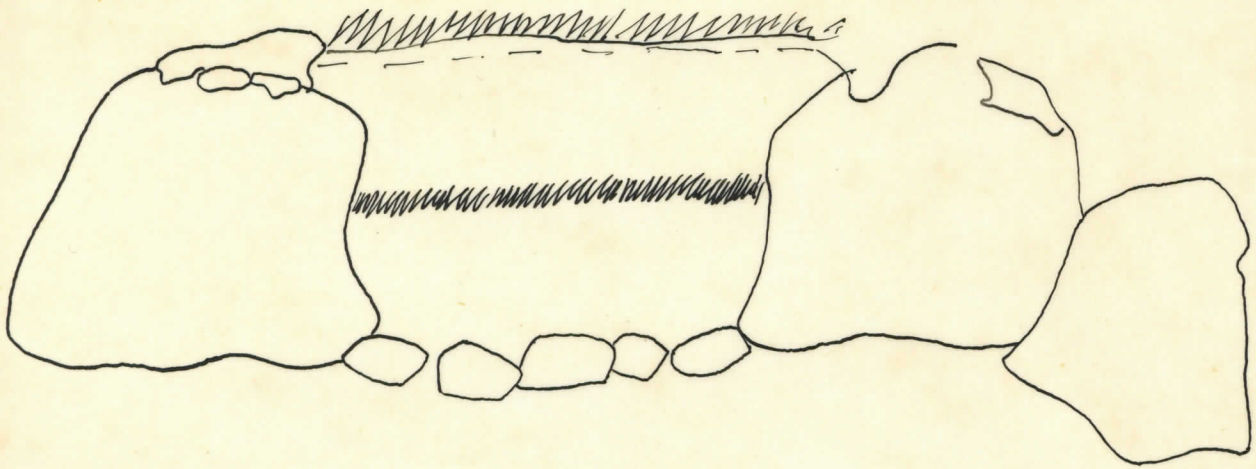
1:50

Mj. 21

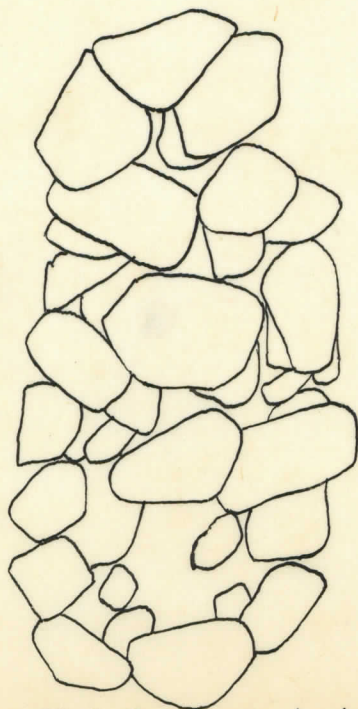

Salmen kl. Lähdintl.
Mj. 23

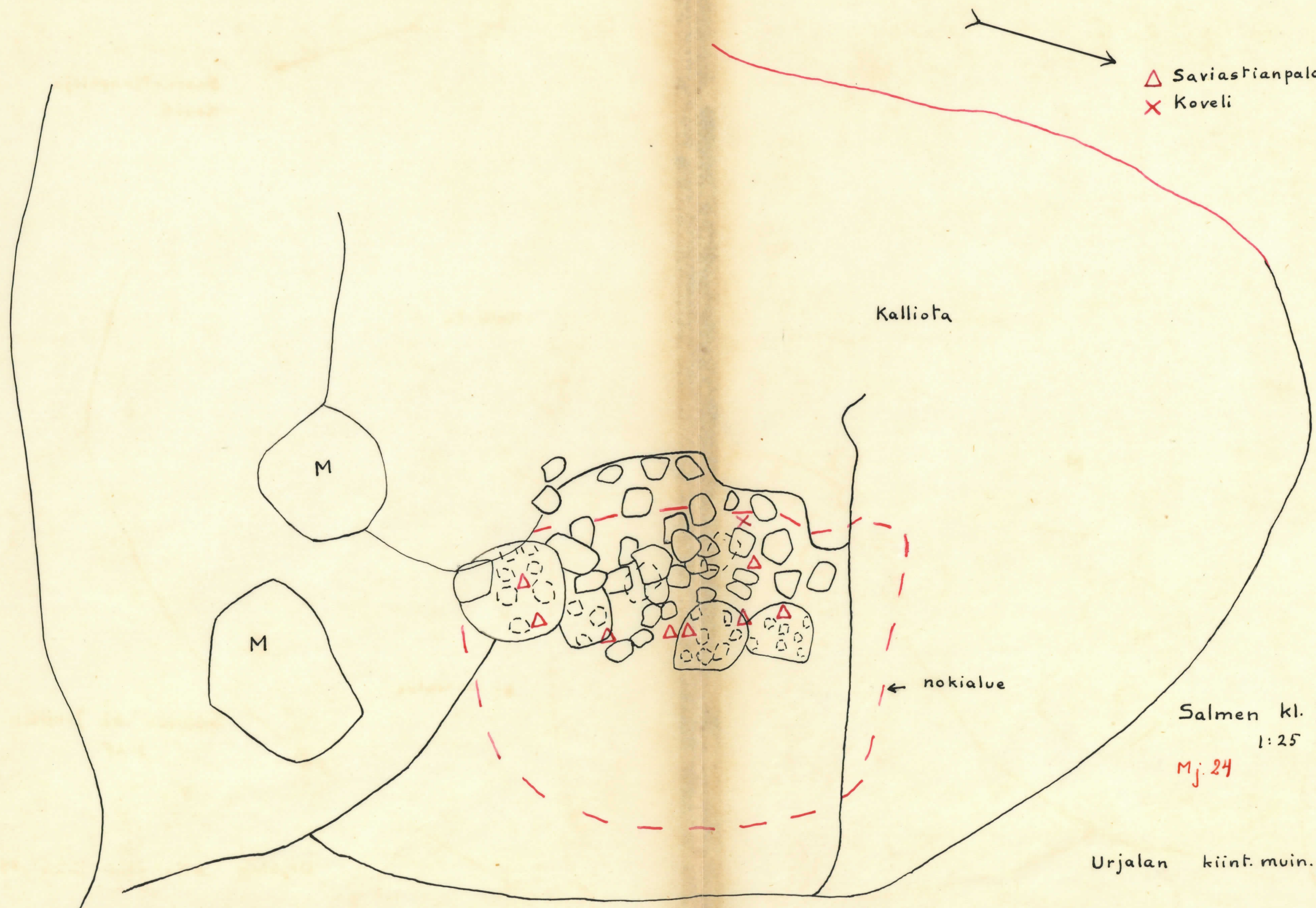
Salmen kl.
Lähdin tl.

1:50

Urjalan kiint. muin. jään. 1954.

△ Saviastianpaloja
 X Koveli

Kalliota

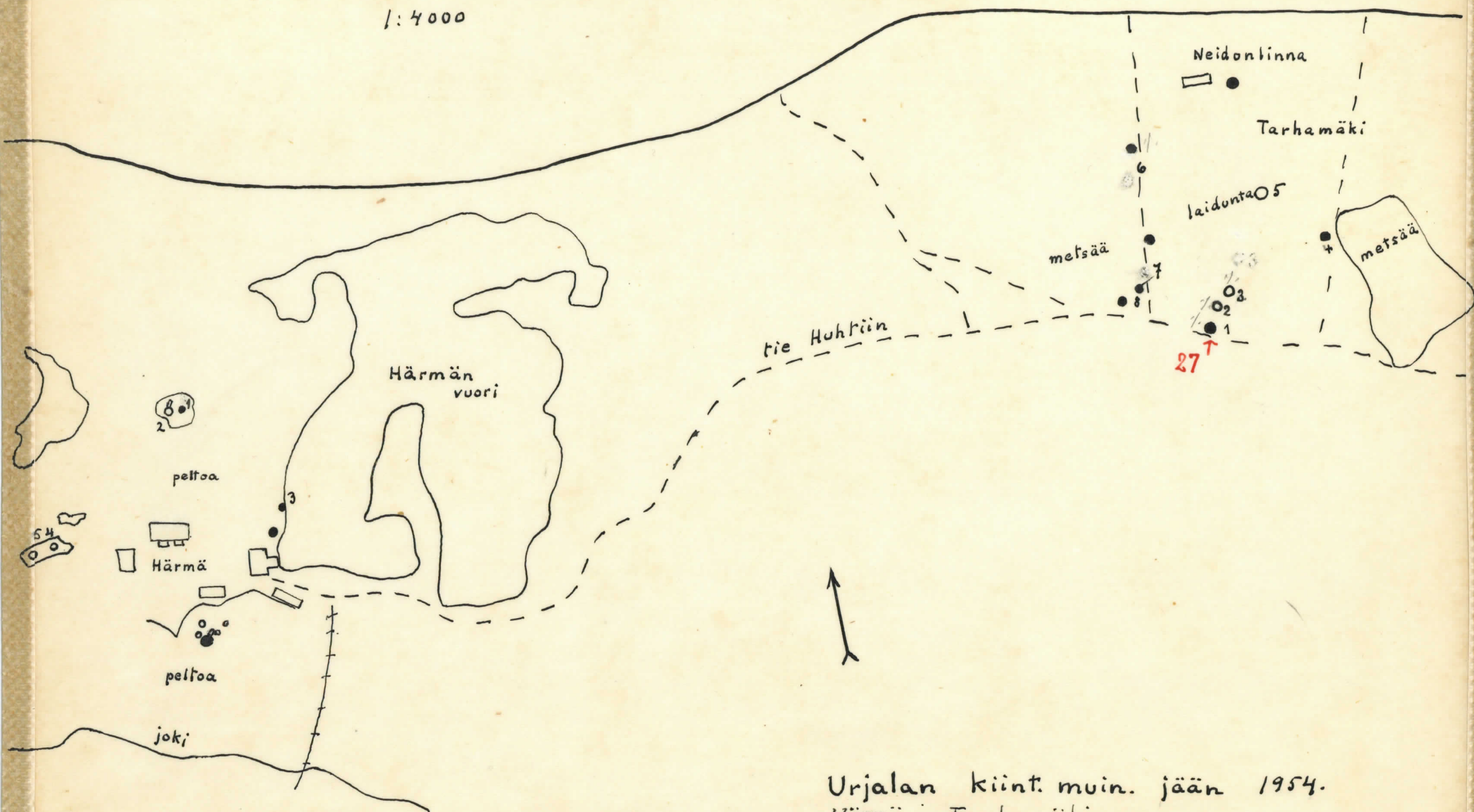
← nokialue

Salmen kl. Jokinen.
 1:25
 Mj. 24

Urjalan kiint. muin. jään. 1954.

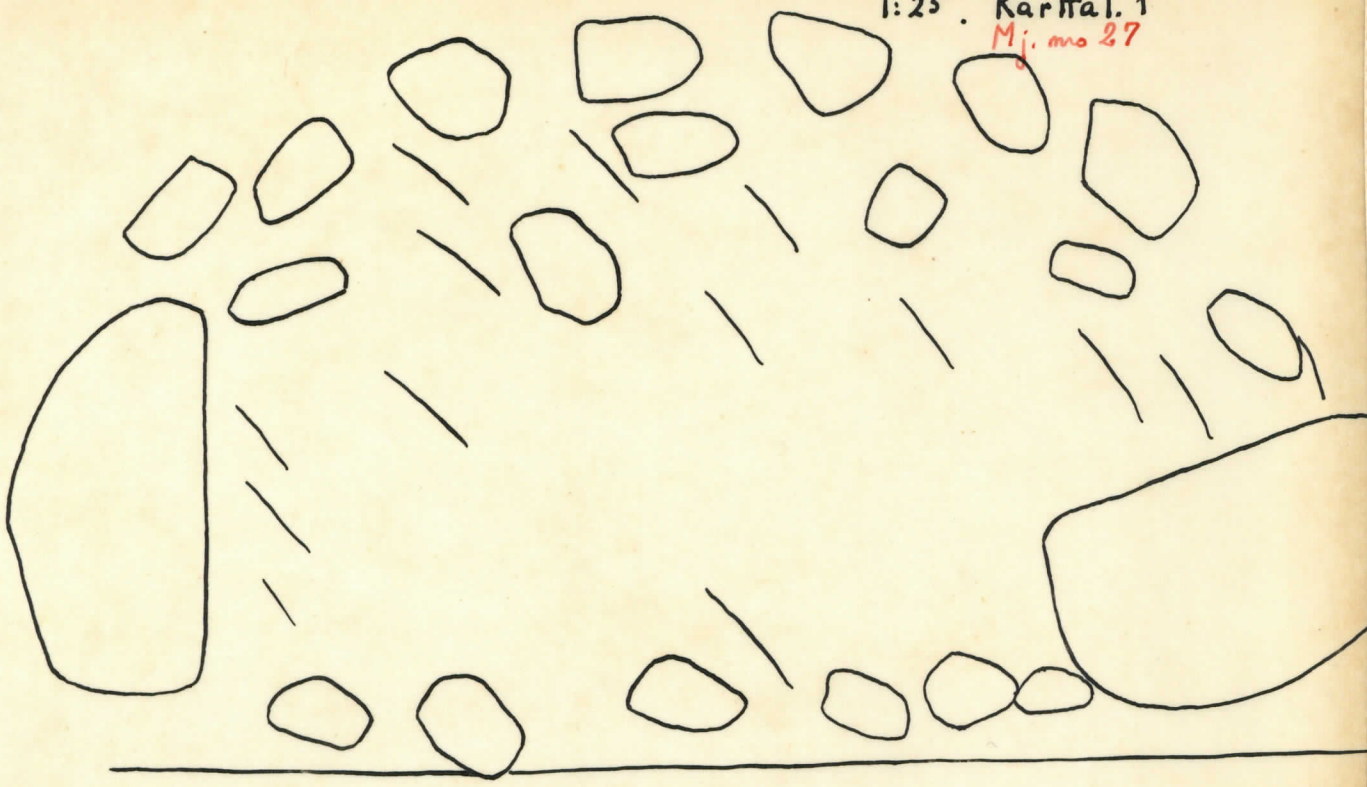

ent. Vanhan järven pohjaa
1:4000

Urjalan kiint. muin. jään 1954.
Härmä ja Tarhamäki

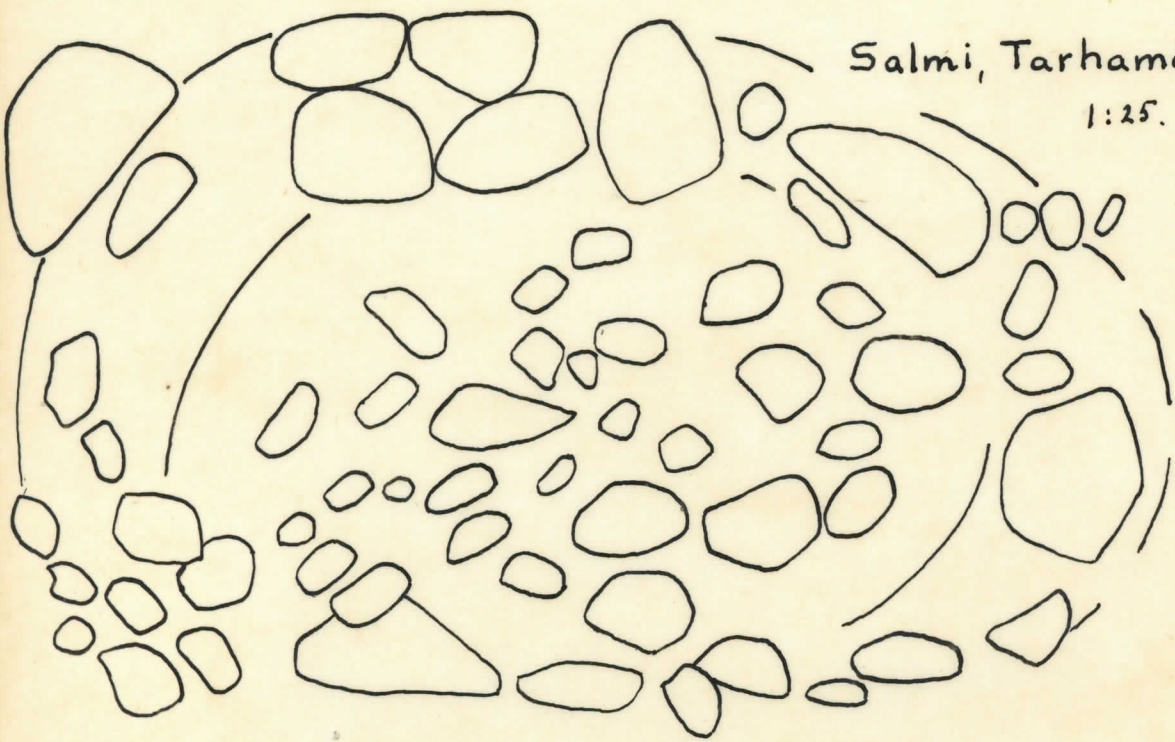
Salmi, Tarhamäki
1:25. Karttal. 1
Mj. no 27

tie -> Huhtiin

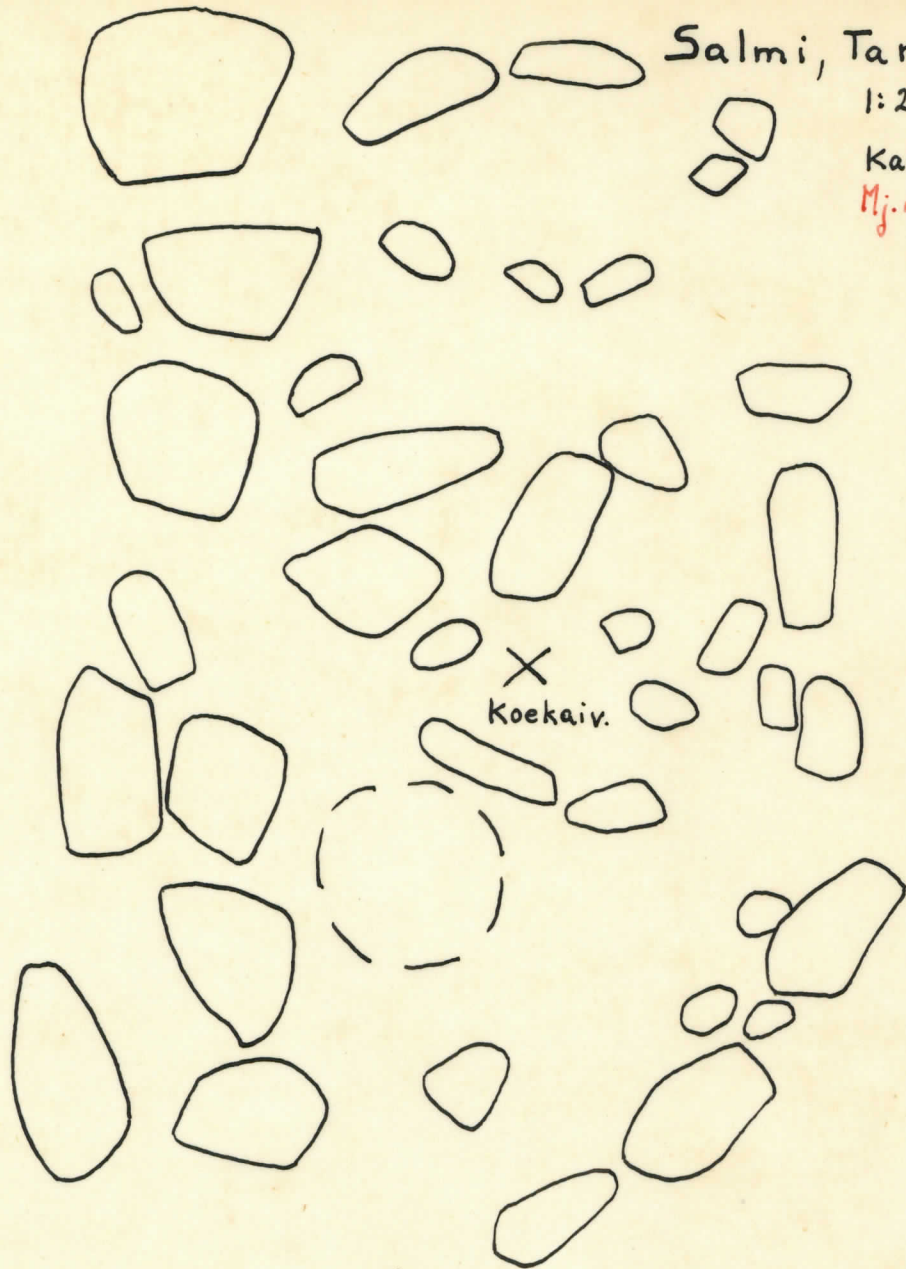
Salmi, Tarhamäki
1:25. Karttal. 2

Urjalan kiin.muin.jään. 1954.

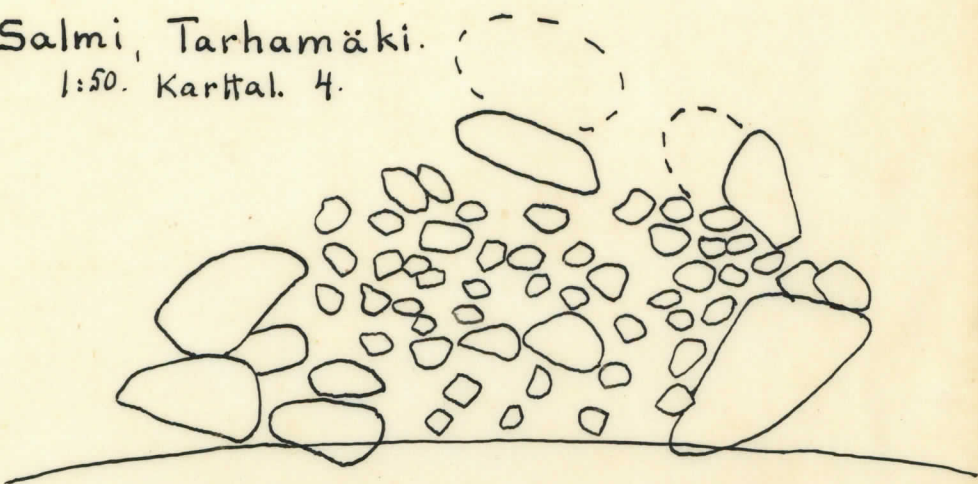

Salmi, Tarhamäki.
1:25
Karttal. 3.
Mj. n:o 27

tie → Huhtiin.

Salmi, Tarhamäki.
1:50. Karttal. 4.

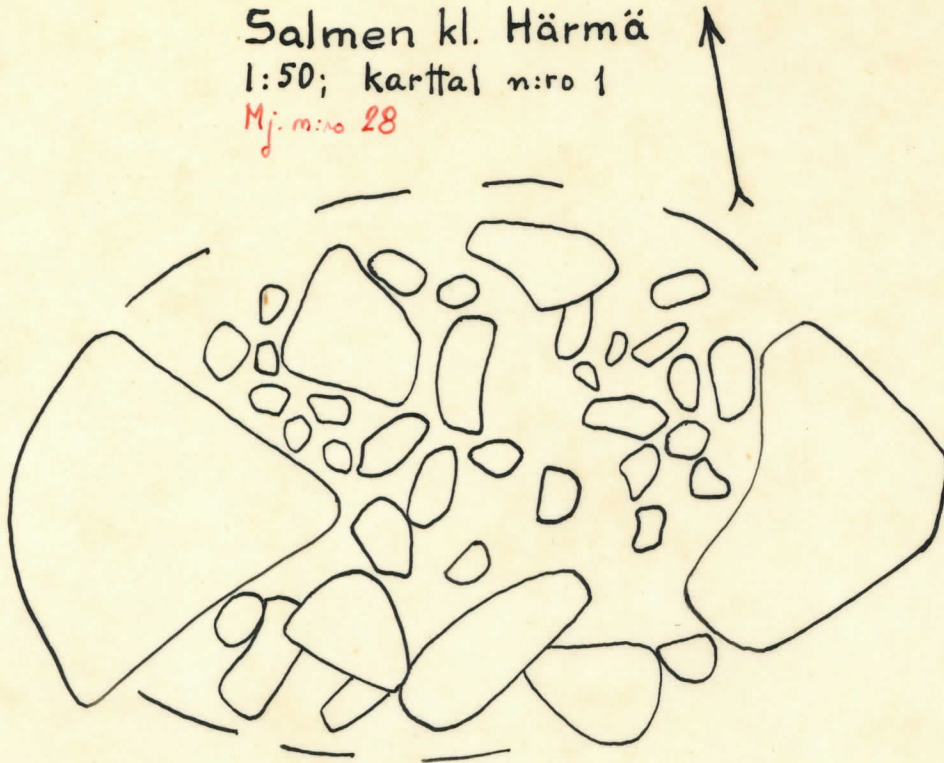
Härmä ← tie → Huhtiin

Urjalan kiint. muin. jään. 1954.

Salmen kl. Härmä

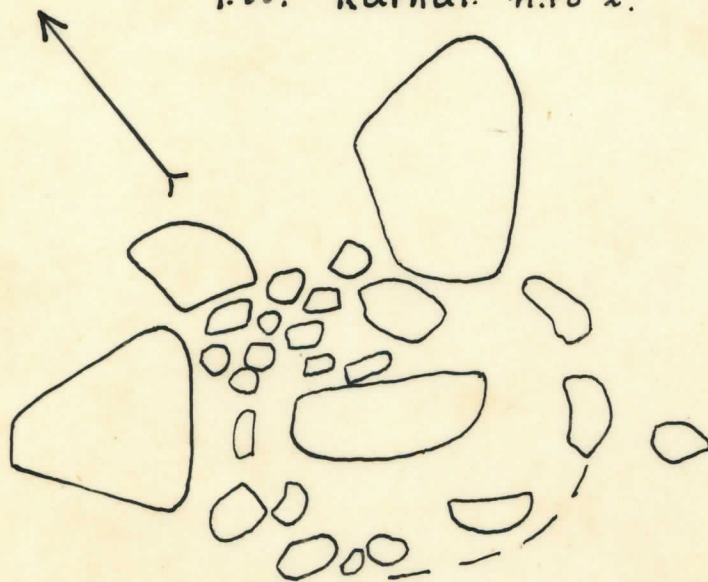
1:50; karttal n:ro 1

Mj. n:ro 28

Salmen kl. Härmä

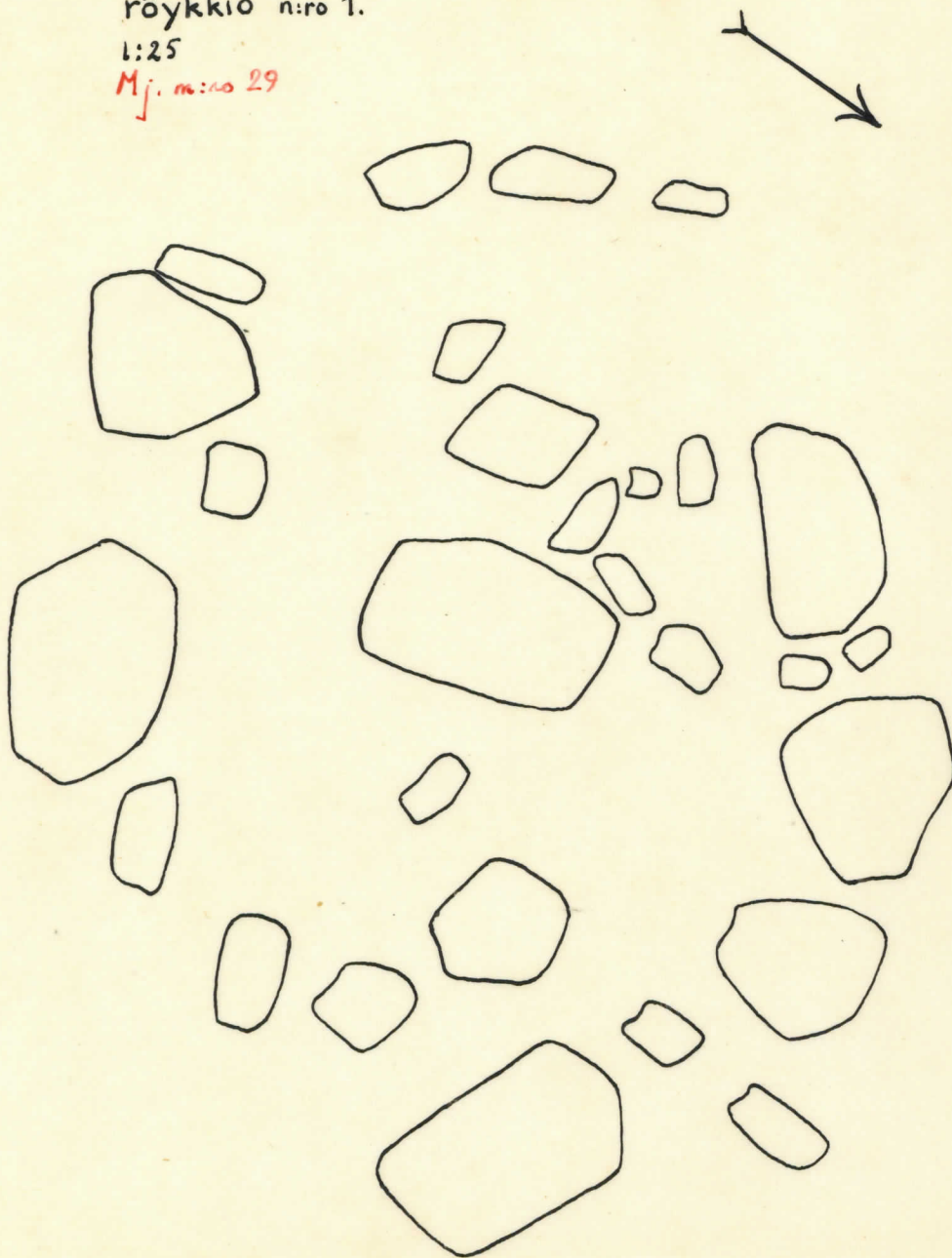
1:50. Karttal. n:ro 2.

Urjalan kiint. muin. jään. 1954.

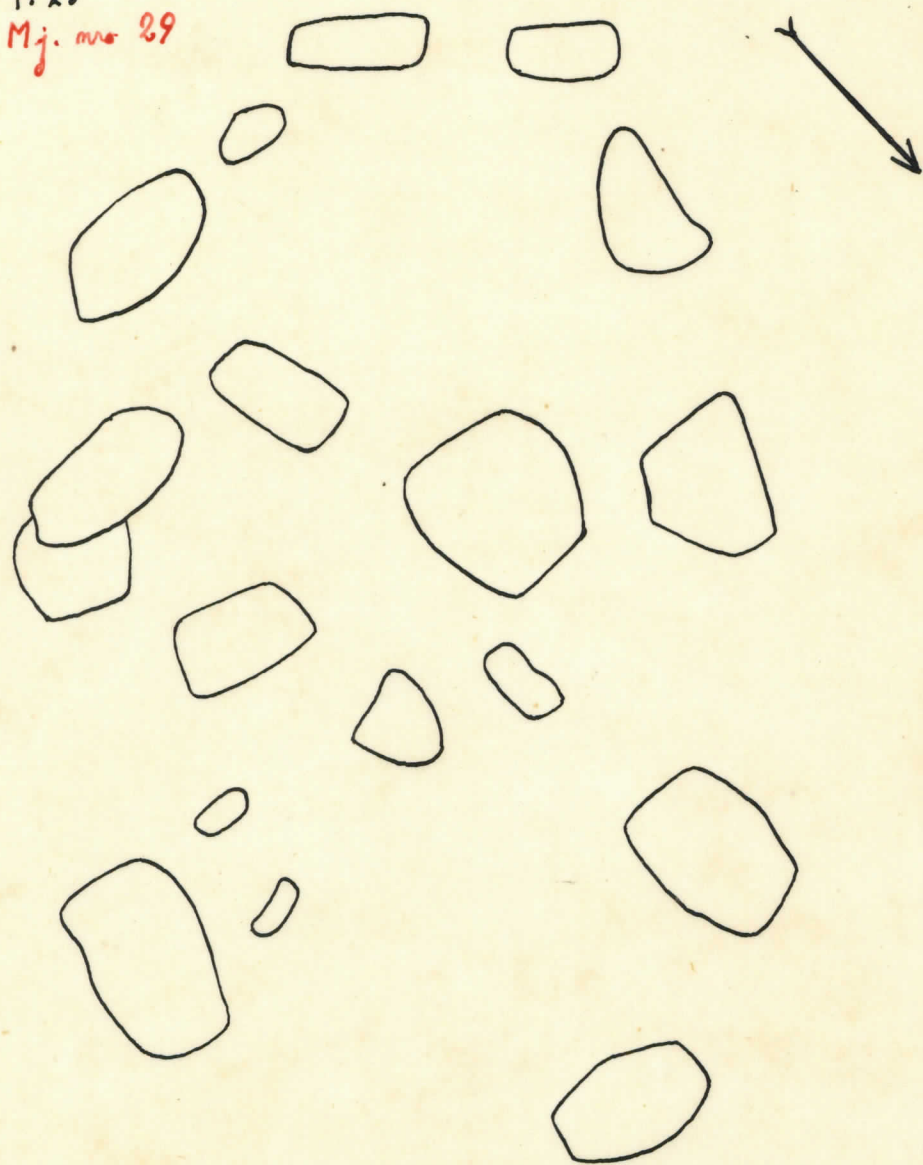

Vesaniemi
röykkiö n:ro 1.
1:25
Mj. n:ro 29

Urjalan kiint. muin. jään. 1954.

Vesaniemi
röykkiö n:ro 2
1:25
Mj. nro 29

Urjalan kiint. muin. jään. 1954.

Pori ← Helsinki

Jälj. Ali-Uotilan maanjakokartasta
Urjalan kl. Pappilanmäki

- rautakautinen raunio
- mahd. rautakaut. raunio
- X pronssisen rannerenkaan löytöpaikka

31

Grönholmin
palsta löytö-
paikka suunnit-
illeen näil-
lä main. /

Urjalanjoki

Astala

Mj. nro 34

Mj. nro 33

Kantala

Rutajärvi

Arvo Nikkilän
huvila

Niemelä

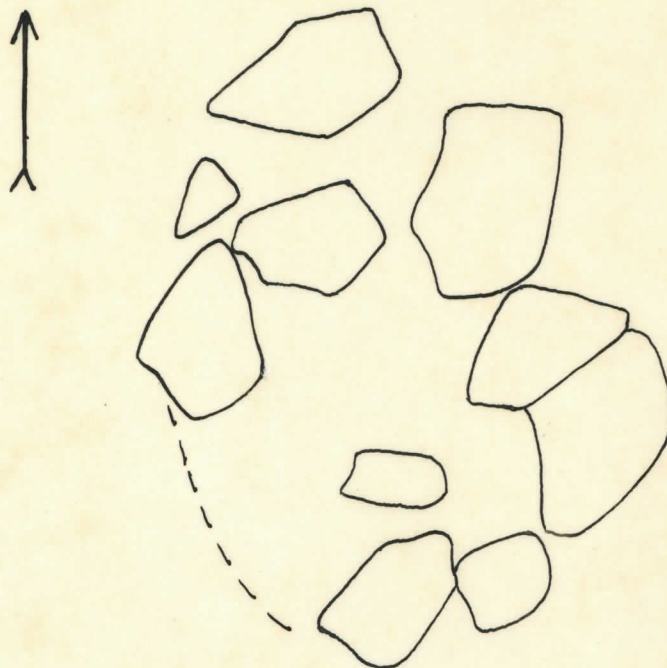
Urjalan kiint.muin.jään. 1954.

Mj. m: no 33

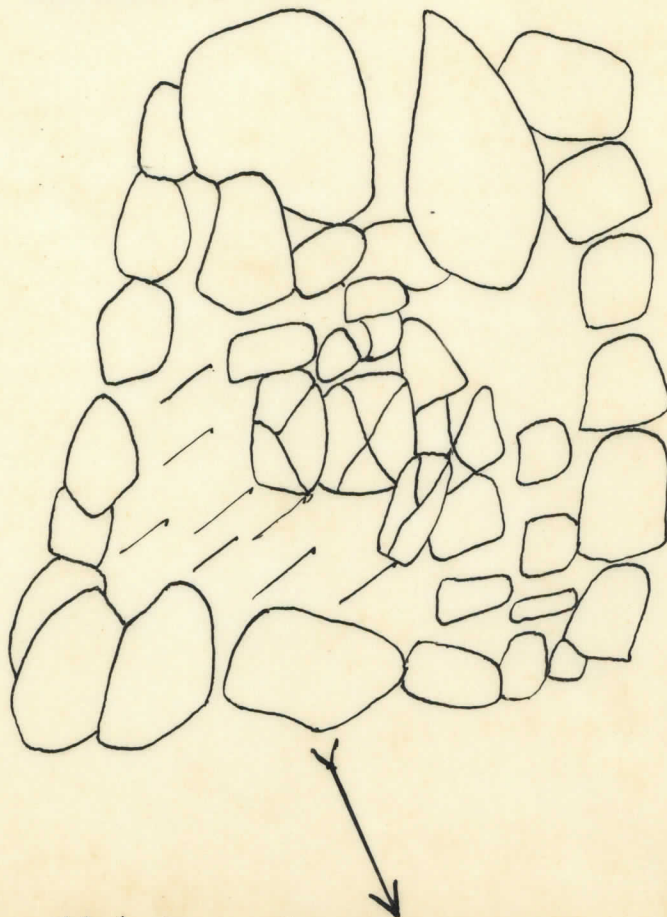
Urjalan kl. Arvo Nikkilä

Kartta n:ro 1 1:25

Urjalan kl. Arvo Nikkilä

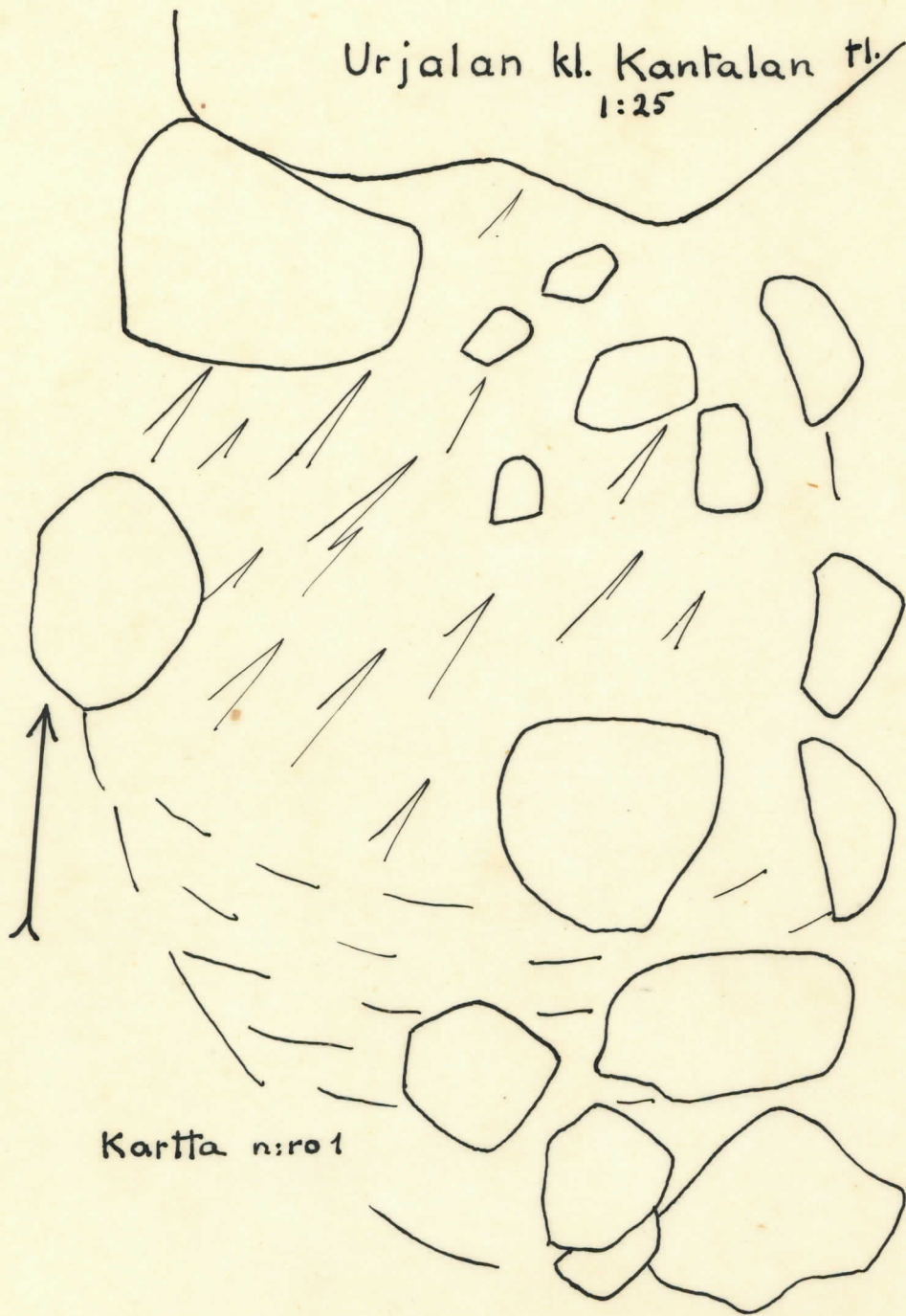
1:25. karttal. n:ro 2.

Urjalan kiint. muin. jään. 1954.

Urjalan kl. Kantalan tl.
1:25

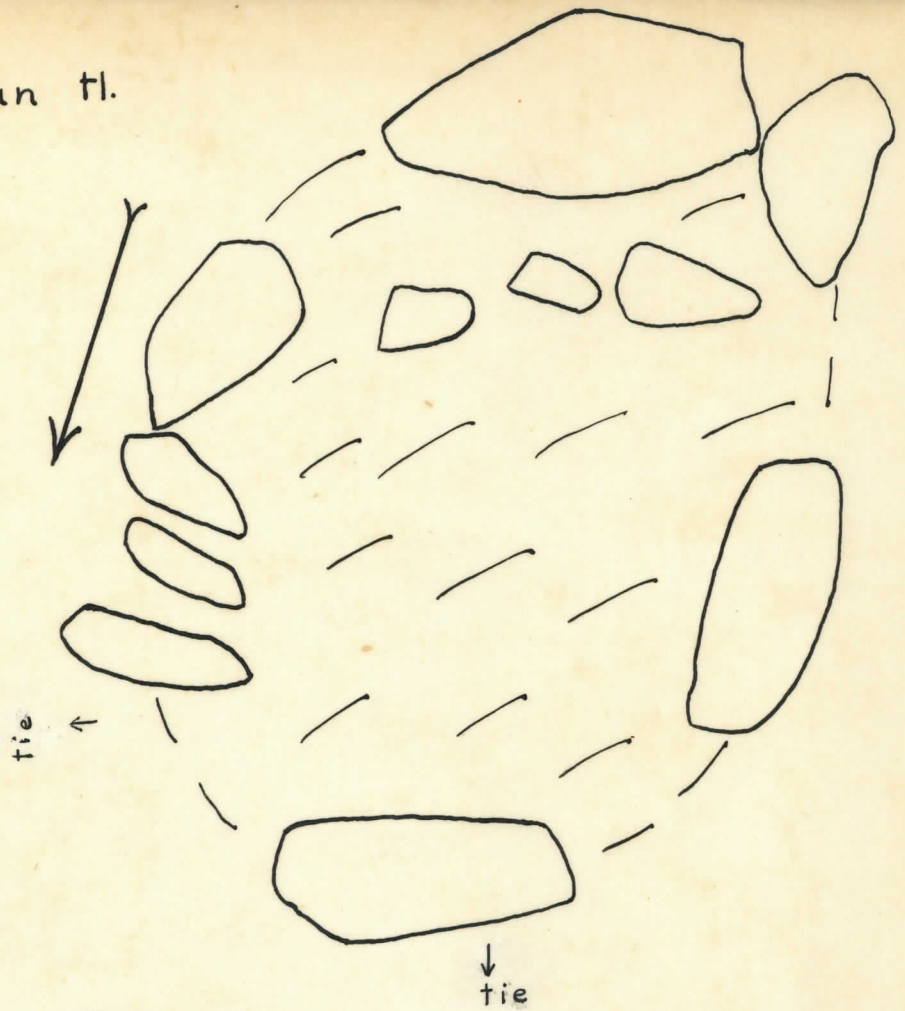

Kartta n:ro 1

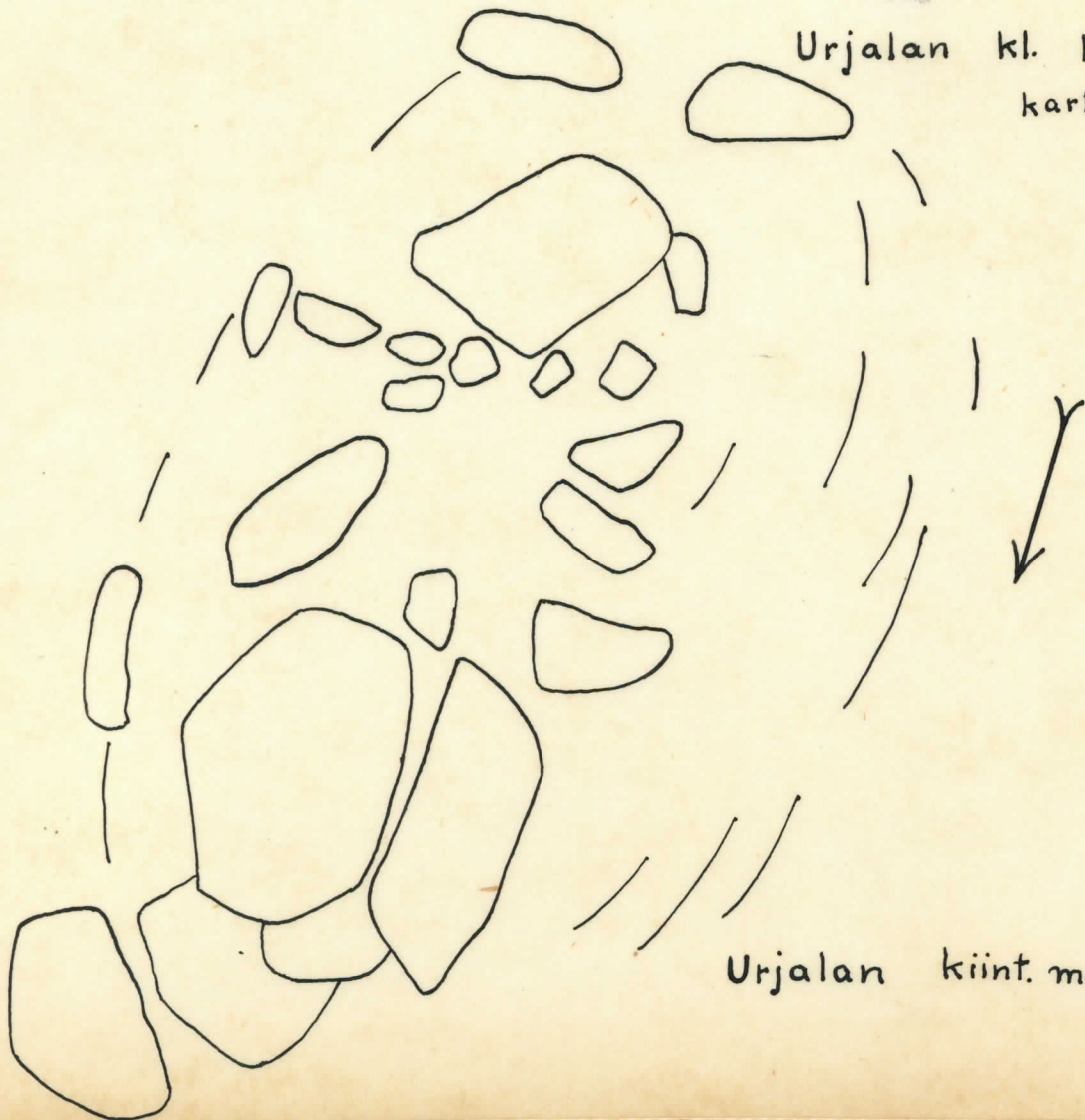
Urjalan kiint. muin. jään. 1954.
Mj. mino 35. 34

Mj. n:ro 34

Urjalan kl. Kantalan tl.
1:25. Kartta n:ro 2.

Urjalan kl. Kantalan tl.
kartta n:ro 3.

Urjalan kiint. muin. jään. 1954.

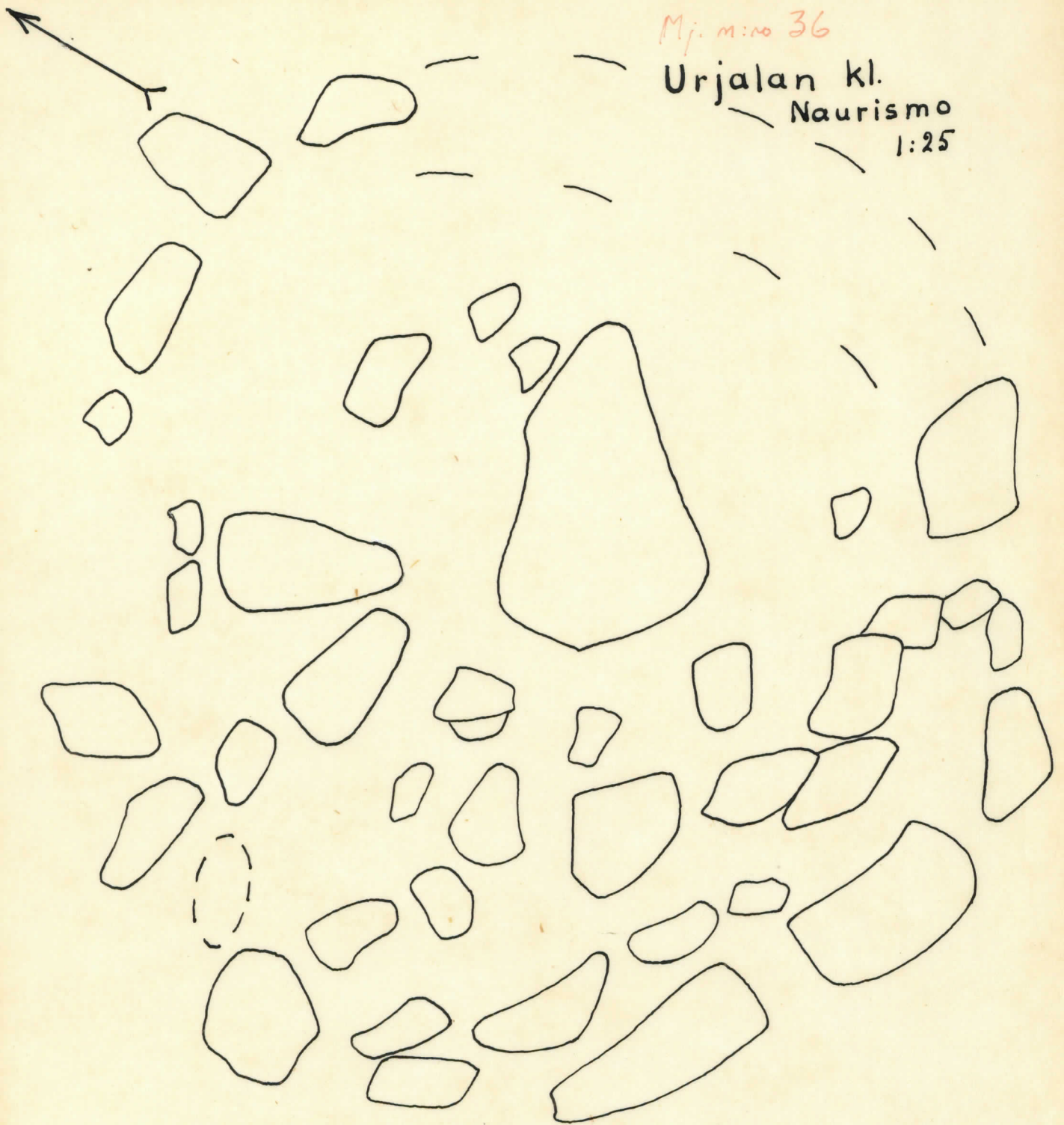
Mj. n:o 35

Urjala, Naurismo.

1:50. Karttal. n:o 1.

Urjalan kiint. muin. jään.
1954.

Mj. n:o 36

Urjalan kl.
Naurismo
1:25

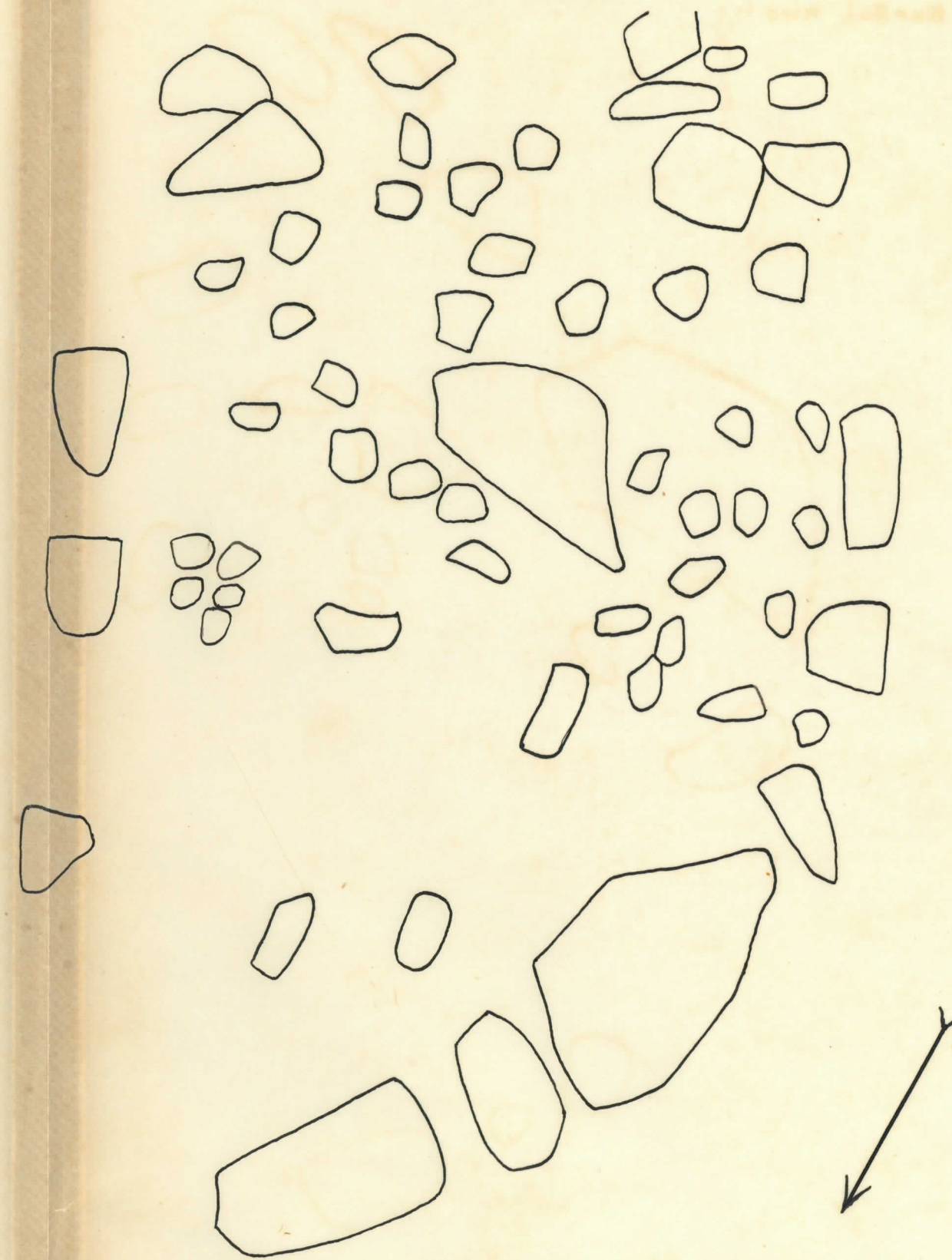
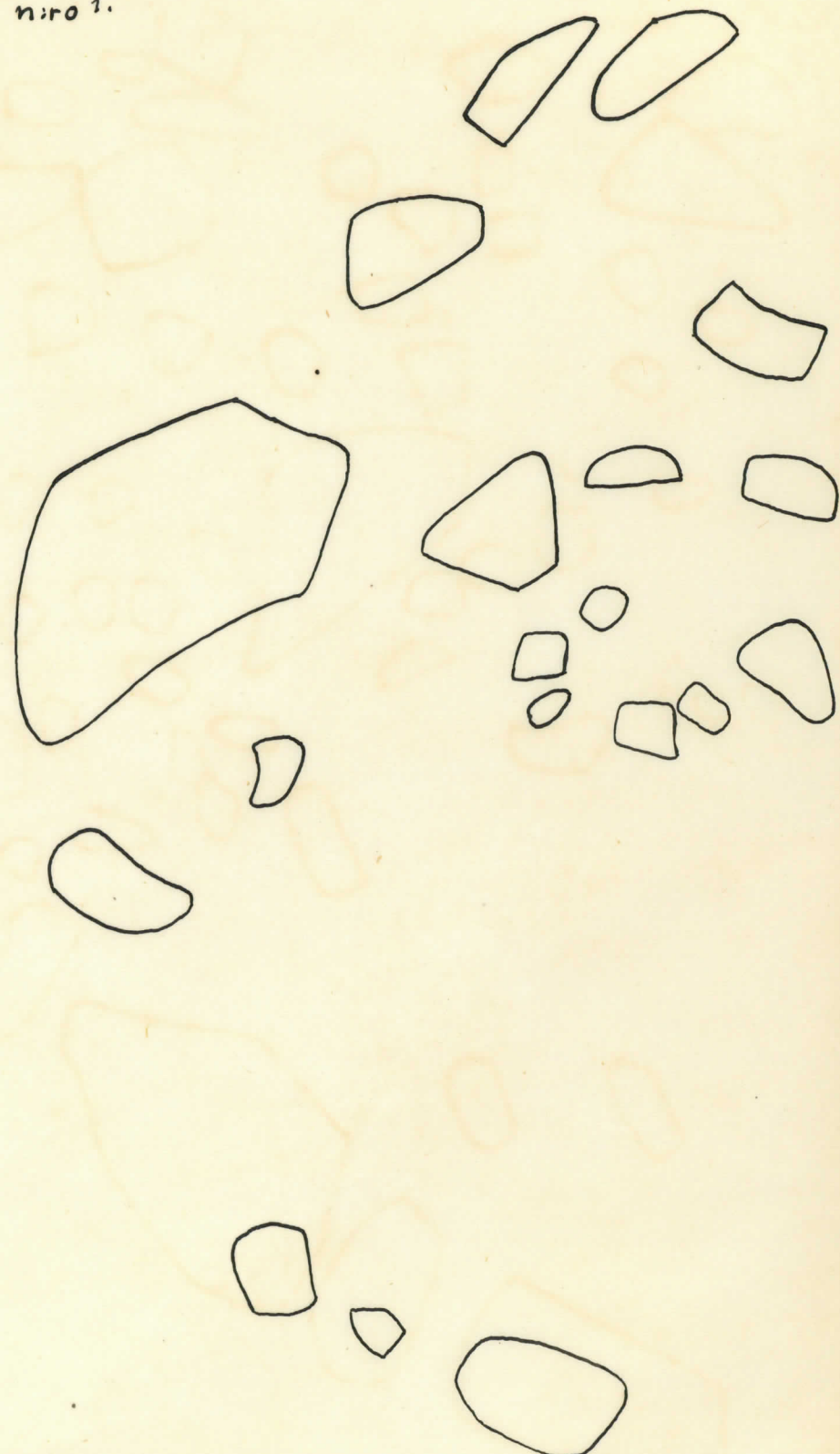
Urjalan kiint. muin. jään. 1954.
Kartta n:o 2.

Mj. n:o 37

Urjalan kl. Niemelän tl.

1:25. Karttal. n:o 1.

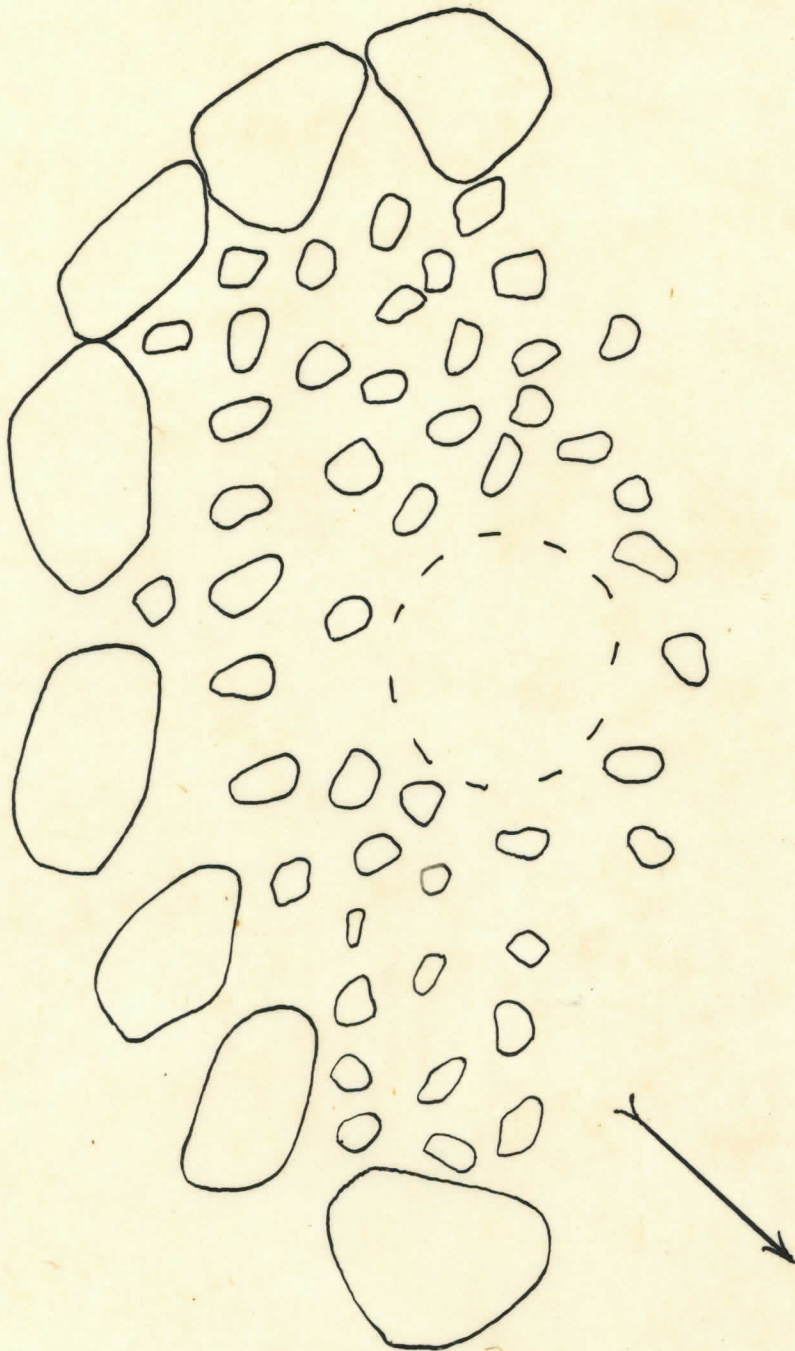

Urjalan kiint.muin.jään. 1954.

Mj. n:o 43

Valajärvi Krannin aho

1:25. karttal. n:o 1.

Urjalan kiint. muin. jään. 1954.

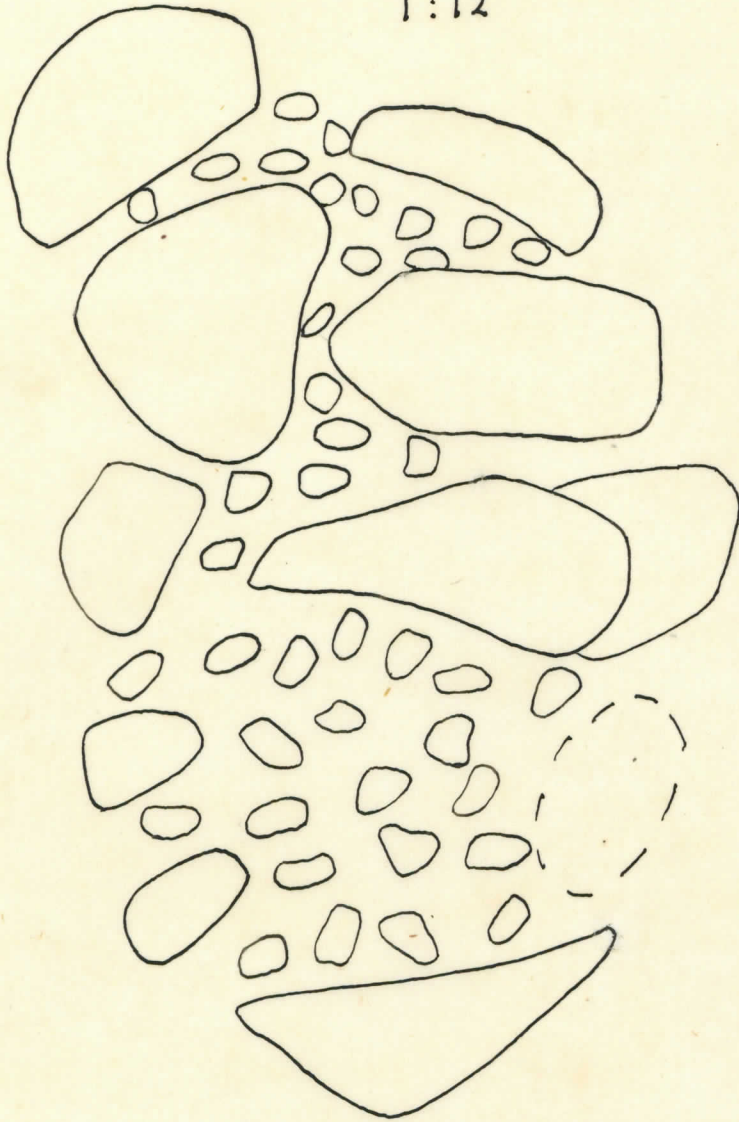

Mj. n:o 43

Valajärvi

Kranninaho Karttal. 2

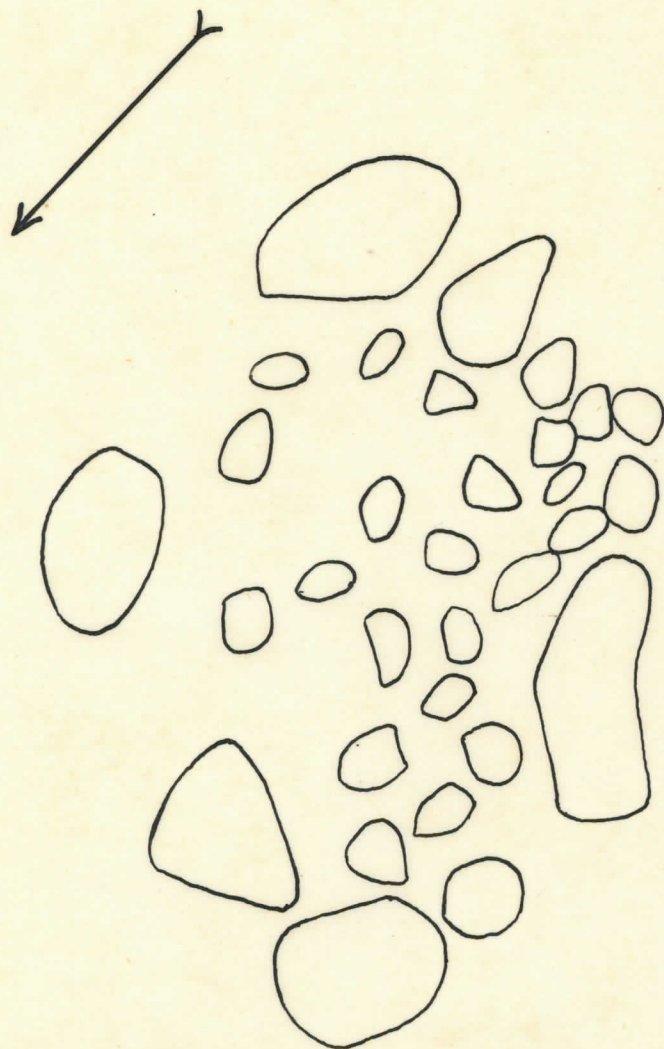
1:12

Mj. n:o 44.

Valajärvi, Majakorpi

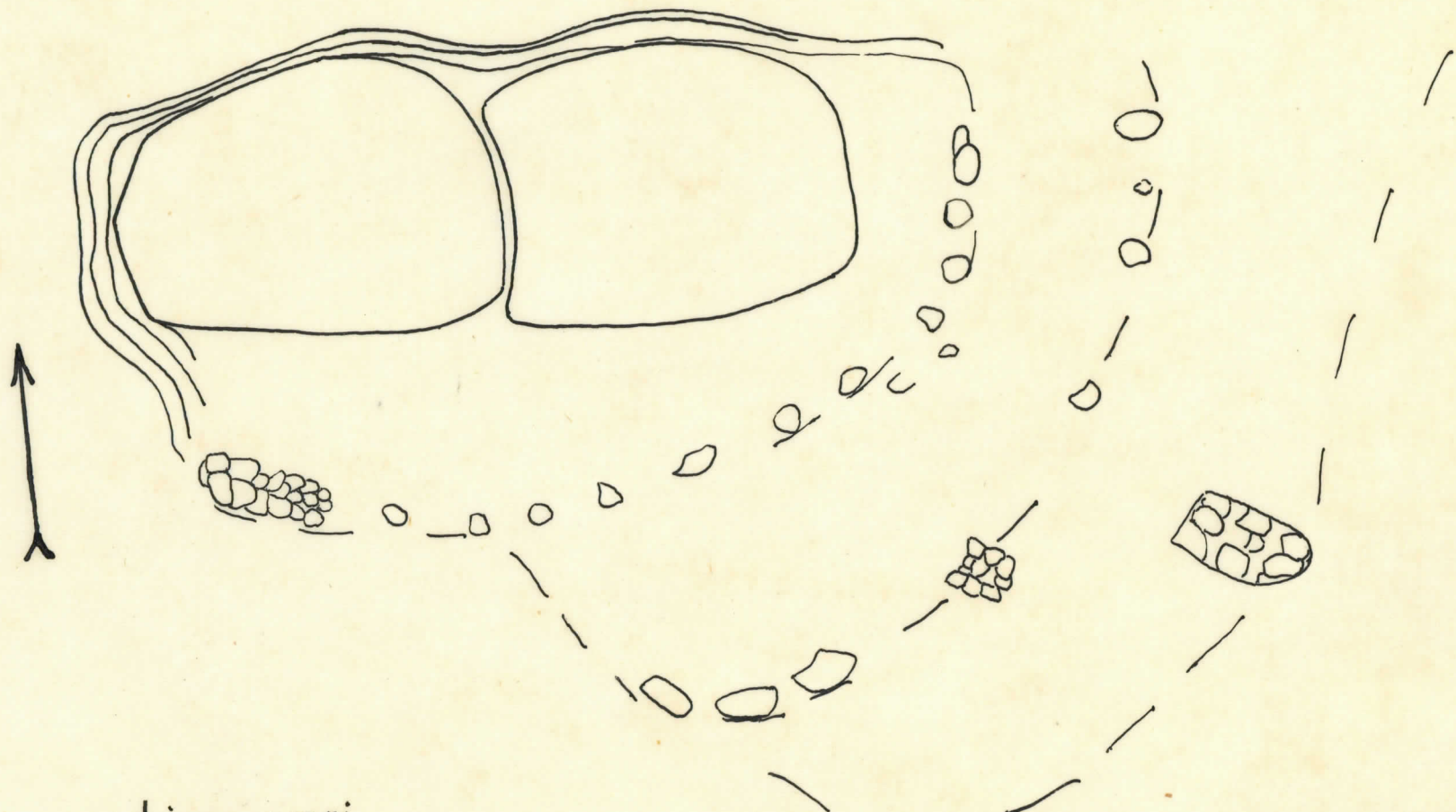
1:25. Kartta n:o 1.

Urjalan kiint. muin. jään. 1954.

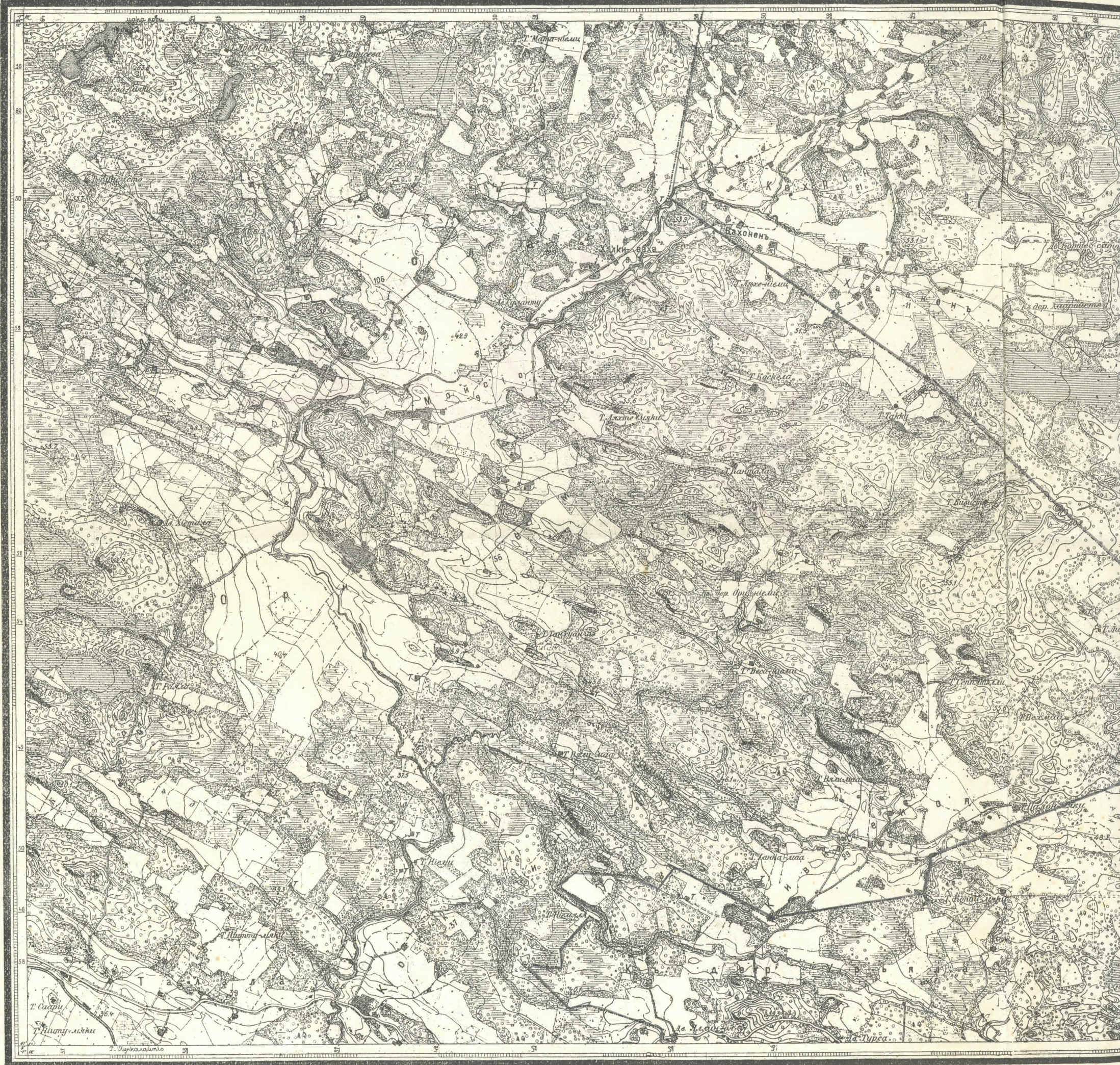
Mj. m:ro 49
Nuutajärvi

Linnavuori
käsivarainen luonnos

Urjalan kiint. muin. jään. 1954.

250 100 200 300 400 500 600 750 1000

Пропорция: Горизонт. — 1:50,000; Вертикал. — 1:50,000; Масштаб — 1:50,000

4760 139

Drainage

Patrol

MAANKIRJALLISUUS- ja KIRJASTUS

ILMOITUKSIA

idjentämisen kiellorty

Kuitti N:o

1537

A. L. Hironiemi, Urjalan künntäät
muinaisjäännökset. v 1954

Kortajärvi

Kortajärvi

Urjala 1954
Stipendikert.

30

38

46

31

37

34

33

Rutajärvi

4760 193

MAANMITTAUSHALLITUS

KILMÄKUVATONKESKUS

Illyntäminen tilasto

Kytilä 1/50

1537

A.L. Hironiemi: Uralan liinteät
muinaisjäännökset v. 1954

4760 137

Handwritten text, possibly a name or location, oriented vertically.

Handwritten text, possibly a name or location, oriented vertically.

Handwritten text, possibly a name or location, oriented vertically.

Handwritten text, possibly a name or location, oriented vertically.

MAANPITTAUSHALLITUS

PERÄKUVATON 1570

18/10/1954

Kuitti No.

1537

A. L. Hironiemi, Uralan kiinteät
ominaisjäännökset v. 1954.

4760 135

23

St. Paul

St. Paul

Kelly

MAANLIITTOVALTIOPUOLUE

ILMAKUNTAVALTUUS

Ilmankunta Hallitus

Kalli No.

1537

A.-L. Hirviluoto, Urijalan kiinteät
ominaisjäännökset. v. 1954.

Urjalan Vanhajärvi ennen kuivausta. Etualalla Veilin perunamaa, josta on saatu muutamia kiviesinelöytöjä. Valokuvan on ottanut toht. Pälsi 1913

Urjalan Palomäen asuinpaikka. Kuvan on ottanut toht. Pälsi 1913

Entisen Vanhan järven pohjaa. Taustalla hämmöttää Laukeelan kylä.
F. 19146

Laukeelan, Ali-Uotilan hakemaata.

Taaimaissaara Kuulaanmäki. Etualalla raunio nro 1. Nuolen osoittamalla kohdalla on Sakalan löytöpaikka.
F 18743

Laukeelan, Ali-Uotilan raunio nro 1.
F 19147

Laukeelan, Ali-Uotilan Kuulaanmäki
F. 18750

Laukaelan, Ali-Uotilan hakamaata.
Etualalla raunio n:ro 2. Kuvassa nä-
kyy osittain laivanmuotoinen kivi-
latamus. F. 18751

Laukaelan Ali-Uotilan haka. Raunio
n:ro 10. Taustalla näkyy Seppälän
laidunmaa, josta on löytynyt ki-
vilaaka (KM 9295:4). F. 19148

Laukeela, Ali-Uotila. Raunio n:ro 7
F. 18762

Laukeelan Ali-Uotilan haka. Etualalla raunio n:ro 3 ja taustalla osa rauniosta nro 2. F. 13143

Laukeelan Ali-Uotilan haka. Raunio n:ro 5. F. 13150

Laukeelan Seppälän Vasikkahaka. Raunio n:ro 7. Kuva on otettu entisen Vanharjärven rannasta. F. 13151

Laukeelan Seppälän
Vasikkahaka, raunio n:ro
1. kuvattuna pohjoisesta kä-
sien. F 19152

Laukeelan Seppälän haka.
Aidat takana hämmöttää raunio
n:ro 4:n huippu. F 19153

Salmen kl. Jokisen tl. Vilja-
pellon takana hämmöttää kivi-
karikko, josta löytyivät esineet
KM 13445:1-4. F 19153

Salmen kl. Jokinen. Kalliokarikon kaakkoispää, jonka laella on epämääräinen kiviladelmä. F. 19154

Salmen kl. Tarhamäki. Raunio n:ro 7, jonka ääriverhoja on vaikea erottaa runsaasta aluskasvillisuudesta. 19155

Salmen kl., Tarhamäki. Raunio n:ro 2. Kunnun ääriverho erottuu haikost puun oikealla puolella. F. 19156

Salmen kl., Tarhamäki. Raunio n:ro 8. Kuvassa näkyy vain haudan keskustan mukulamainen kiveys. F. 19157

Salmen kl. Jokinen. Löydöt
(KM 13445:1-4) saatiin nuolenosoit-
tamatta kohdalta. F 19158

Salmen kl. Tarhamäki. Hauta
n:ro 7. Matala, nelisivuinen kivi-
tafelma näkyy kuvassa selvästi.
F. 19159

Salmen kl. Tarhamäki.
Raunio n:ro 8:in kiveystä.
F 19160

Salmen kl. Härmä, raunio n:ro 7. F. 19161

Salmen kl. Härmä. Raunio n:o 2.
Näky kuvassa heikosti. F. 19162

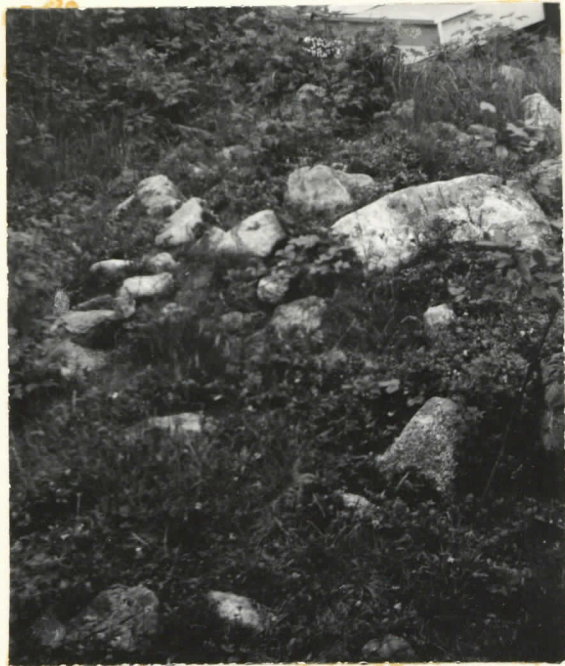
Urijalan kl. Pappilamäki.
Arvo Nikkilän huvila, raunio
n:o 2:n keskustan pystyyn
kiilattua kiveystä. F. 19164

Huhti, Vesaniemi. Kuvassa
näky osa raunio n:o 2:n kivey-
sestä. F. 19163

Urijalan kl. Arvo Nikkilän
huvila. Raunio n:o 4.
F. 19165

Urijalan kl. A. Nikkilä, Rau-
nio n:ro 4:n kiveystä.
F 19166

Urijalan kl. Naurismo.
F 19167

Urjalan kl. Naurismo. F. 19168

Urjalan kl. Niemelä. Raunio
n:o 1. F. 19169

Urjalan kl. Toivo Nikkilän H. F. 19170

Honkola, Tanintl. F. 19171

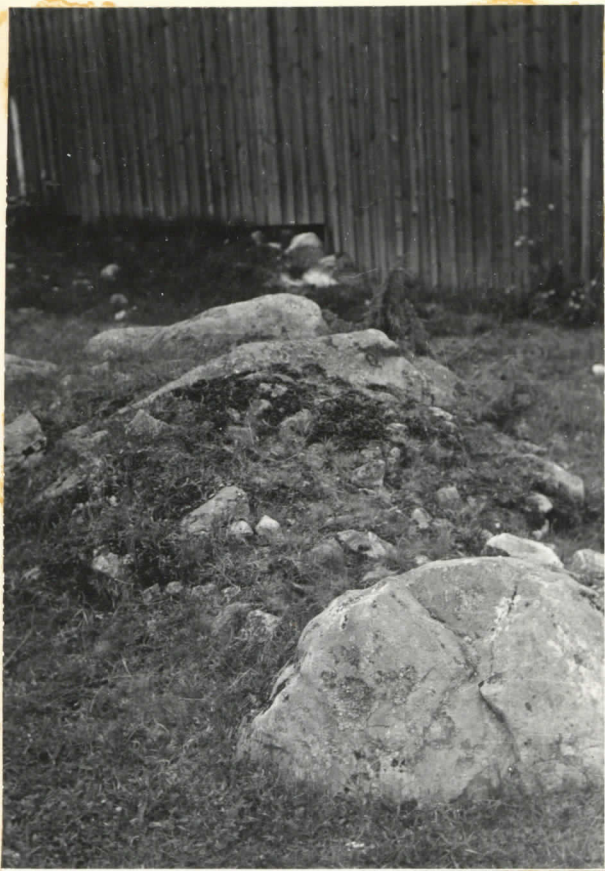

Valajärvi, Krannin aho. Rautio n:ro 3. F. 19172

Valajärvi, Krannin-aho, rautio n:ro 7. F. 19173

Urjalan Valajärven Krannin
aho, neumio n:o 6. F19174

Menonen, Linnavuori, ku-
vattuna Menosista käsin.
F. 19175

Menosten Linnavuoren sivu-
kuva valokuvattuna Nuutajärveltä
pään. F19176

Menosten Linnavuoren jyrkkää pohjoisrinnettä. F. 19177

Menosten Linnavuoren laakeista kivistä tehtyä vallin jäännöstä. Kiveys erottuu kuvassa heikosti ruohiko/seasta. Sitä on monessa kerroksessa. F. 19178

Urijalan k. Kuulaanmäki

18749

Urijalan k., Kuulaanmäki. Taustalla
Urijalan uuden kunnalliskodin löytö-
alue.

18750

Kuulaanmäki. Kalmiot on
nuorien rajoittamalla alalla.
Taustalla nykyään kuivatus
Vanharajärven patijaa.

Urijalan kiinteitä muinaisjäännöksiä koskevat
rauhonturvaamääräykset, lähetetty A.-d. Hivinkunnan inventointi =
kertomuksen (1954) perusteella 1962.

- v1 nti Bertha Valonen Palomäen 1.4
Urijala as. kiirik. as. p.
- v2 mv. F. J. Veili Veilin 1.5-6
Urijala, Huhtala, Veili kiirik. as. p.
- v3 Kalle Siine Saineen 1.6
Urijala Perho kiirik. as. p.
- v4 mv Kalle Hanunu Hanunun 1.7
Urijala Haholahahti kiirik. as. p.
- mv Trootalo Trootalan 1.7
Urijala Kohko kiirik. as. p.
- mv. Reino Tuominen Suvigroovin 1.8
Urijala Seikkikangas as. p.
- mv Samuli Ahonen Saarikon 1.8
Urijala kiirik. as. p.

Urijalan kunnalliskoti	Hautausmaasto	1.25
ms Niilo Niemi Urijala Haukeela	Ali-Uotilan kalmisto	1.25-28
ms August Niemi Urijala Haukeela Seppala	Seppalan kalmisto	1.28
ms Lauri Jaakkola Urijala Salmi	Lahden kunta	1.30
ms Jolinen Urijala, Salmi	Jolisen kalmisto	1.31
ms Lauri Jaakkola Urijala Salmi Paavola	Tarhamäki kalmisto	1.32
ms Rantala Urijala Salmi Härmä	Härmän kunta	1.35
ms Mikko Rikkinen Urijala Huhti	Veraniemen kunta	1.36
~~Häihälän tilan omistaja Urijala~~	~~Häihälän kunta~~	~~1.37~~
~~Astalan perikunta Urijala~~	~~Grönholmien kalmisto~~	~~1.37~~

~~rakennusmestari Paaso~~	~~Paason~~	~~1.38~~
~~Urjala~~	~~Asento~~	
Aaro Nikkila	Pappilamäen	1.38
Urjala	koto	
mr Tuominen	Pappilamäen	1.40
Urjala	koto	
mr Heikki Niittymäki	Naurimon	41
Urjala	Palmisto	
mr Sillanpää	Mimelin	1.42
Urjala	koto	
mr Toivo Nikkila	Urganpirtin	43
Urjala	raunio	
mr Kivimäki	Hariton	1.44
Urjala Hariton	koto	
Urjalan seurakunta	Pappilan	1.45
Urjala	koto	
Mo Tani	Mäntylän	1.46
Urjala Pappilankk	koto	
Mo August Nieminen	Niemenhaaran	1.47
Urjala Valajarvi	koto	

Ms Majahorpi Majahorven 1.49
Urgala Valajärvi ksto

Vaino Anttila Kantolan 1.50
Urgala Honkala Kantola Lp

ms Nikkila Rauta-Nikkila 1.50
Urgala Rauta-Nikkila ksto 3

ms Mattila diinnavuori 1.55
Urgala Menonen

Suomen Karja Ristinhalion 1.56
Urgala Maunula Uuritahde